

Commendanten, Ismail Pascha, togs till fånge. De segrande delade sig sedan; ena hälften gick till Prevezas, den andra till Voinitzas befägring. — Vid Paschans af Thessalonik sista (femte) försök d. 1 Nov. mot Kassandra, intog han både passét, som leder till hallön, och staden Kassandra. Men Grekerne, som singo hjälp från bakhåll, slogo Turkarna i grund, så att, af mer än 7000, blott 200 återkommo, med Paschan, till Thessalonik.

Résningen i Öftra Albanien bekräftar sig, och Paschan af Scutari är i synnerligt trångmål. Paschan af Bosnien handlar så, att man icke förstår, hvad han menar. Han har sina trupper samlade och står orörlig. — I den del af Macedonien, som gränsar till norra Albanien, har insurrectionen äfven utbrustit.

I Smyrna hafva åter varit rysliga upträden, då ej blott flera hundrade Greker, utan ock flera Frankar blifvit mördade.

Allt sedan krigslagen proclamerades på Zante, efter Engelska truppernas träffning med invånarne, har ett stort antal af de sednare blifvit insatt i häkte. En stor mängd landfolk är, genom afstånd-rätt, dömd till döden och afrättad, hvarest deras kroppar blifvit utställda till allmän åsyn och värning. Den allmänna afväpningen gör allmän förbittring, hvarföre så de mest älskade invånarne blifvit tagna i kyrkan och förvarade såsom gisslan. Bönderne beqväma sig ändock icke, äfven sedan nya Engelska örlogsskepp instänga ön, färdige att gifva eld. Flera invånare hafva utvandrat.

De i Constantinopel afrättade Furstarne Kallimaki efterlemnade 15 mill. Piaster, som Porten bemäktigat sig. Detta var troligen deras verkliga brott.

Spanien. Auctoriteterna i Sevilla fortfara i sin ohörsamhet och hafva till Cortes ingifvit en ny förklaring, att de ej ännu lyda de utnämnda embetsmännen, som ej äga folkets förtroende, och önska ministrarnes försökskedande. I Aragonien är allt lugnt. Riego väntas till Madrid. Sällskapet "de dygdige skjortlöse" har valt honom till sin president, och han har emottagit förtroendet. Hans vänner bereda honom ett lysande intåg i hufvudstaden. Han kan, såsom vald Cortesledamot, icke blifva Gen. Capitaine i Barcelona, såsom de exalterade där önska. Striden mellan national-milicen och garnisonen, som icke lemnat citadellet, har hotat att blifva blodig. I Cartagena är beslutet en sträng föreställning mot ministrarna. — Ifrån Pamplona utvandra invånare och studenter allt jemnt, upretade mot soldaterna. Alla trupper äro på beaen och måste, medelst vakter på vissa afstånd,

skydda posten och resande. De missnöjde tagalästar, hvar de komma öfver, men mot betalning. Imidlertid hafva trupperne nästan på alla punkter slagit dem. Ayuntamiento i Pamplona har i en proclamation upmanat invånarne till lugn och att låta bli att utvandra. Franska trupperne (under Gen. Roguier) hafva besatt alla pass i Pyreneerna.

Kejsarens ministern har låtit utgå en kraftig förmaning till hela riket, att invånarne skola akta sig för orostiftares och illvilliges stämplingar, hvilka gifva sig skön af en anticonstitutionel eller föregifven constitutionel öfver och missbruka tryckfriheten och alla Spanjorers i grundlagen förvarade rättigheter. "Nationen vill constitutionen; constitutionen är det, som Konungen vill. Ve dem, som icke underkasta sig den allmänna viljan!" — Om minister-förändringen vet man ännu ingen ting bestämt. Statsrådet öfverlägger ifrigt, och många tror, att ministrarnes längre bibehållande vid styret kan leda till farliga följder, då de ej finna lydnad i provincerna. Några anse Cortes hafva gått för långt. — 1812 års patrioter hafva haft öfverhanden vid valen, och de nya Cortes torde få en annan anda än de nu varande. Den af de nu varande för ohörsam förklarade Xefe politico i Sevilla, Escovedo, är äfven vald.

Stockholm. Att Argus är indragen, känner hvar och en. Det anses Stockholms Posten och Annmärkaren, som visserligen aldrig sätta sin tillvarelse på spel, att gyckla med den fallne.

Kammar-Rättens Första Revisions-Contor har gjort anmärkingar vid Upsala Akademies hufvudböcker för åren 1815, 16, 17, 18 och 19, emot Inspectores Erarii, Acad. Kamereraren, Räktnästaren och Bokhållaren (samt, för de tre sistnämnde åren, äfven mot tre Akademie-fogdar). I anseende till betydliga penninge-poster, som skola finnas i Räkteriet och hos fogdarne, men hvilkas tillvarelse är obestyrkt, neml. i Räkteriet 23, 132 R. d. 23 sk. 6 r. contant och 7384:26:10 obestyrkta förskotter och fördringar, samt i fogdarnas räkningar 41379:1:3. — Kammar-Rätten har genom bref af d. 9 dennes, i underd. anhållit hos H. K. H. Kronprinsen, Akademiens Cantzler, det H. K. H. tacktes, genom Consistorium Acad., infordra vederbörandes förklaringar öfver anmärkningarna samt antyda Cons. att låta lägga seqvester på Inspectorum Erarii samt de öfriges lösa och fasta egendom.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 24 Januarii.

En blick på sisulidne år.

(Forts. fr. N:o 77).

Från England vända vi våra ögon på Frankrike. Ingen ting af vigt har förefallit i detta rikets politik. Den gamla häftigheten mellan partierna inom representationen har fortsarit och Ministären, som önskade de båda häftigaste bragta ur inflytande, har sökt bilda ett eget modererat parti. Men det lyckades icke att få tillsamman ett sådant, nog talrikt för att motväga båda de förra, i synnerhet sedan de, vid årets slut, ingått en onaturlig förening, för att, ehuru fiender sinsemellan, gemensamt störta den gemensamt hatade ministären. De liberale, som icke hoppades efterträda den, ville dock, sade de, händre hafva vid styret sina afgjorda men ärliga fiender, än sådana, hvilkas åtgärder stämplades af obeslutsamhet och halfheter. Ministären öfverröstades, gick af och efterträddes af bestända Ultras. Dessa hafva icke nog länge varit vid styrelsen, för att halva framlagt sitt system. Då de ännu voro opposition, förklarade de sig högt mot trycktvånget och för Chartans stränga iakttagande. Man får nu se, om de hafva lust och kraft att följa detta system. Det nya tryckfrihets-lagsförslaget är visserligen vida liberalare än den nu gällande censur-lagen, men ej heller nog gynnande för fullkomlig yttrandefrihet, för att vinna de liberalas bifall. Den opposition, som, oaktadt föreningen mellan liberala och Ultras vid den gamla ministärens störtande, hvar och en väntade från de liberalas sida mot den nya Ultras-ministären, har icke uteblifvit; och det står till tiden, om icke de liberale, just genom sina häftigaste motståndares framhjälpande till styret, komma att störta dem så mycket säkrare, som det förra ministeriella partiet (kanske i grunden mera liberalt än ultraistiskt) på intet säkrare sätt kan bringas till förening med de liberala.

I stället för att försöka någon framställning af Frankrikes finansiella tillstånd och styrelse, vilja vi låna en ur deputeraden Ternaux's tal, vid debatterna om budgetten. Att landet kunde draga en beskatting af 900 millioner, tillskref han den växande industrien. Denna åter härleder han från

skräns, helgdagars och klostrens uphäfvaude, från jordens fördelning i mindre lotter och från villevrådets förstöring. Men om dessa vunna framsteg gå tillbaka, skall statens välstånd råka i stor fara. Och detta är just att frukta, emedan man synes bemöda sig att göra handel och industrie mindre ansedda. Man har exempel, att folk fått kunglig relief eller försäkran, att deras vunna adelskap ej skall skadas deraf, att deras förfäder varit köpmän. De gamla länsrättigheterna upplifvas, t. ex. Capitainerier, som medföra uteslutande jagträttighet.

Huruvida den nya Ministären — hvars parti beskattade den ärlige Ternaux, då han talte — äro de män, som skola afskaffa dessa missbruk och återföra Frankrike på den i Chartan utstakade väg; det måste vara tvifvel underkastadt.

I Europas öfriga länder hafva årets händelser varit mindre vigtiga. Tyskland står på sin gamla punkt, om man undantager någon lättnad, som synes vara gifven åt den inländska rörelsen, genom friare skeppsfart på strömarna o. s. v. — I Preussen och i Danmark hafva omogna och narraktiga försök till revolutioner endast ådragit uphofs-männen straff, men icke ens väckt upmärksamhet hos folket.

Vi komma slutligen till den vigtigaste — och ljusaste — punkten af årets historia: Amerika. Hela dess fasta land har gjort sig sjelfständigt — ty Brasilien hänger ännu endast med svaga band vid Europa och de få fasta platser, som ännu höllos Spanien tillhanda, då de sista underrättelser afgingo, dem vi erhållit, måste numera hafva fallit i befriarnes händer. En ny republik, som kan bliwa mäktig genom sitt läge och sina herrlika natur-alster, har hunnit ordna sig, fastställa sin regering och, om ej offentligen, dock åtminstone tyst erkännas af andra magter, moderlandet knappast undantaget. Vi tala om Columbia. Dess store President-Befriare (Libertador), Bolivar, en af de uphöjdaste karakterer, seklet kan framvisa, torde en dag komma att i historien stå bredvid Washington. Om man jemnför de svårigheter, dessa båda befriare haft att öfvervinna, så torde detta erkännas, Sant är, att England var en starkare fiende än Spanien; men Frankrikes så verksamma understöd, som lemnades Nord-Amerikanerna, kan fullt

nt upväga denna öfverlägsenhet i fiendens stridskrakter. I Norra Amerika fans handel, industri, välmåga och bildning, jemnförliga med hvad i moderlandet fans. I Columbia hafva deremot närings-tvång, prestvälde och alla de plågor, desse medföra, såsom okunnighet, tröghet m. m. lagt nästan öfvervinneliga hinder mot befrielsen. Mot Washington framstod ingen General, som kan tåla jemnförelse med Morillo. Det förringar icke den odödliga Washington, att han fått en medtäffare, som öfvervunnit större svårigheter än han. Washington skulle, om han lefvat, icke hafva missunnat Columbias befriare dess ära, utan med glädje hafva sträckt honom handen och erkänt hans stora värde.

Mexico, det herrliga Mexico, har äfven förklarat sig sjelfständigt, men icke såsom republik, utan såsom Kejsaredöme. Det har i så måtto icke skiljt sig från Spanien, att dess Konung blifvit inbjuden att bestiga den nya Kejsarethronen. Men, då det icke är att förmoda, det Konung Ferdinand eller någon af hans bröder emottager anbudet; lär man hafva att vänta en ny dynasti på Mexicos thron. Man har gissat på Montezuma, en afkomling af dem, som regerade, då Cortez eröfrade Mexico. Men det parti, Iturbide i sådant fall tager, blifver märkvärdigt att se. Hans karaktär är ej ännu nog känd, för att tillstå ett omdöme om den role, man af honom har att vänta.

Florida har ingått i NordAmerikanska förbundet, eller rättare, Nordamerika har tagit det i besittning. Florida är ett herligt land, hvars ägande varit en aflägsen, alltid misstänksam stat af föga nytta, men som skall i framtiden bilda en af de blankaste stjernorna bland den NordAmerikanska constellationen, då det hunnit befolkas och odlas.

Chili, Peru, Guatimala och hela vestra kusten af Södra Amerika hafva nu äfven förklarat sig sjelfständiga. Under hvad form de komma att constituera sig, vet man ännu icke. — Striderna i Södra Americas ofantliga inre land synas hafva uphört, äfven som i Buenos Ayres; och ett fastare tillstånd synes böra snart inträda.

Spanien har således förlorat alla sina Amerikanska besittningar, utom öarna; och äfven på den betydligaste af dem (Cuba) lärer blott fruktan för Negrerna ännu till största delen hindra sjelfständighets-förklaringen. Den ofantliga guld- och silfverflod, som årligen strömade från Amerika till Spanien, är då uttorkad. Den Europeiska lätjan och öfvermodet få icke längre göda sig af främlingars svett och möda. Det Amerikanska guldet måste hädanefter hemtas icke för intet, såsom skatt, utan genom handel och rörelse med sjelfständiga

folk. Allt måste taga ett förändradt skick, både i Europa, som skall, i egenskap af jemlike, betala möda med möda, och i Amerika, där rikedomarne komma att ej lemna landet, utan, såsom Rhenströmen i Nederländer, afledas i små kanaler och förlora sig.

(Slut e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Inga nyheter af vikt. De sista brefven från Ryssland till England låta ganska krigiskt. Från Constantinopel har man underrättelser af d. 11 Dec., enligt hvilka lugnet där var tämligen återställt, ehuru gatorne hvimlade af väpnade Turkar. Österrikiska och Engelska ministrarnes underhandlingar fortforo; men ingen ting synnerligt hade trausspirerat däraf.

Om Ryska truppernas ställning vet man följande: Sabaniewska corpsen af Wittgensteins armée var d. 20 Dec. ännu i Kiachenev; Wittgensteins eget höggvarter i Tulczyn, Grefve Weronzows corps af första stora arméen commenderas, i hans frånvaro, af Gen. Lieutenanten v. Roth och hade framryckt till Wolhynien. Dess höggvarter var i Zytomir. Första arméens lätta cavallerie närmar sig mer och mer till andra arméen, så att sex regimenter af nämnde cavallerie inryckt i Wolhyniska gouvernementet och stå i och omkring Berdycezew. Kejsaren skall, enligt Engelska tidningar, hafva inbjudit Konungen af Würtemberg, att, i händelse af krig med Turkarne, anföra Polska arméen.

Oaktadt allt, hvad man bemödat sig att utspida om obetydligheten af Persernas inbrott, och oaktadt Porten sjelf kungjort, att Schacken ogillat det; vill man dock i Constantinopel icke tro på dessa rykten och kungörelser, då färska underrättelser säga, att Perserne ännu stå vid Kars och Erzerum.

Berättelserne om Sultans mord äro väl vederlagda; men utan all anledning lära de dock icke hafva varit. D. 28 Nov. utkom i Pera ett oredigt rykte, att Janitscharerne ämnade med våld intränga i Serajen, fordra Sultans förnämsta gunstlingars hufvuden och bemäktiga sig den unga Prinsen Abdul-Hamids person. Äfven Kislar Aga var bestämd till ett offer. Om aftonen utkom till och med det rykte, att Sultan och Haled voro mördade. En Tatar, som samma dag lemnade Constantinopel, utspredde ryktet först i Adrianopel, hvareifrån det sedan hastigt utbredde sig och väckte bestörtning ända till Donaustätningarna. Det påstås, att Ja-

nitscharerne någorlunda lugnades endast genom utelände af flera piasterpungar bland dem; men imedertid hade den ovanliga rörelsan bland folkmassan i hufvudstaden ännu d. 29 icke fullkomligt afstannat. — Österr. Beobachter berättar om den goda verkan till lugnets skyddande, som några, d. 30 Nov. utgifna, firmaner haft, i kraft af hvilka några lugnets störare blifvit afrättade och inga vidare excesser försports. — Öfver England berättas, att i Constantinopel var stor brist på smör och talg, och att man fruktade, det Porten skulle anhålla de till London bestämda skeppsladdningar af dessa varor, hvilket i Odessa skulle verka lågt pris, då ingen hade lust att lemna något åt Porten, som ännu icke betalt spannmålsaddningarna i Junii och Julii månader.

Om krigshändelserna mellan Turkar och Greker har man föga nytt. Grekiska hus i Wien skola hafva haft underrättelser från Dalmatien, att Chorschid vunnit betydande fördelar öfver Ali, men i sista träffningen blifvit dödligt sårad, hvarpå hans truppar, modfällna, dragit sig 20 timmars väg tillbaka, utan att förstöra fästningarna, som gjord dem så mycket besvär. — Från Thessalonik berättas, att Turkarne d. 12 Nov. verkligen intagit Kassandra, där de blott funnit svagt motstånd af Insurgenterna, som lidit stor förlust. Obul-Kapat Pascha ledde anfallet och skall med egen hand hafva nedgjort 18 Greker. Fångarnes antal kände man ej; men en stor mängd kvinnor togs (10,000, säga några) och 4000 hade redan d. 24 Nov. blifvit utbjudna till salu på torgen i Thessalonik. Obul skall sedan hafva gått mot de två andra halföarna Sikia (Siagas) och berget Athos. — Kassandras eröfving bekräftas äfve från Semlir, men med det tillägg; att alla christna flytt vid Turkarnes ankomst, så att desse funno allt tomt.

En tidning från Triest berättar, att Grekerna begynna bilda sig i regimenter och exerceras af utländska officerare som kommit öfver Marseille. Krigsartiklar voro kungjorda på Morea och en artillericorps bildades på Europeisk fot.

I Walaehiet isrycka allt jemnt nya Asiatiska horder. En sådan, som ankommit till Bucharest, hade upbränt ett kloster; flera munkar onkommo i lågorna.

Portugal. D. 12 Dec. debatterades Art. 132 af constitutionen, så lydande: "Statssecreterarne äro i allmänhet Cortes ansvarige för hvarje missbruk af den dem anförtrödda magt, i synnerhet för allt hvad de kunna företaga mot medborgares frihet, egendom och säkerhet, samt för missbruk eller orätt använd-

dande af de för utgifterna vid deras departementer anslogna fonder. De kunna icke undandraga sig ansvarigheten genom det föregifvande, att de handlat efter Konungens muntliga eller skriftliga befallning." Efter långa debatter beslöts: att Art. 131 af constitutionens grunder ("Ministrarne äro ansvarige för hvarje brott mot lagarne och constitutionen") skulle intagas, med förbehåll om ändringar och tillsatser; att ministrarne äro ansvarige för hvarje missbruk af sin magt; att en särskild ansvarighets- och strafflag skall stiftas; att sista meningens i den föreslagna artikeln bibehålles; att ett utskott sättes, för att föreslå en ansvarighetslag. — Sedan antogs Art. 133, enligt hvilken, för att utkräva ministrarnes ansvarighet, fordras ett beslut af Cortes, som förordnar rättegång mot dem.

Spanien. Cortes's alla beslut hafva blifvit bekanta i Cadiz, men hafva icke gjort den minsta verkan. Man anser sig där såsom ingalunda beroende af regeringen. Jauregui har för folket kungjort Jacinto Romarates utnämning till Gen. Capitaine och Joaq. Escarios till Xefe Politico. Han lemna dem de största loford; men imedertid har han, på folkets yttrade önskan, inställt verkställigheten af regeringens beslut. — I Sevilla är sinnessjuningen ännu större; folket har rest sig, för att tvinga auctoriteterna till åtgärder mot Ministerna, dem de kalla "krokvägar". Gen. Moreno och Alhista blefvo underrättade härom af de tjänstgörande Gen. Capitainen och Xefe Politico, (Velasco och Escovedo), som förklarade sig färdiga att till dem öfverlemna sina embeten, men att deras lif wäre i fara, om de kommo till Sevilla. Nya föreställningar till Konungen och till Cortes upstalles. Med allt detta råder ändock det fullkomligaste lugn i Andalusien. En bataljon af Regimentet Espana hade utstått från Cadiz, för att hindra Andilla att inkomma, och emottogs, vid återkomsten, med obeskriflig entusiasm, med tack-sägelse-tal och med kläckringning. Dock säga nyare underrättelser från Madrid, att två regimenter i Cadiz skola hafva beslutit en förklaring om sin tillgifvenhet för constitutionen och för allt, hvad Cortes kunna besluta. Ännu nyare underrättelser förmåla, att den sista vidlyftiga berättelse, auctoriteterna i Cadiz (eller rättare Jauregui, Sanchez, Isturiz, Zululta och Abreu — de tre sista valda deputerade till de nya Cortes) ingifvit till Cortes, försäkrar regeringen om lydoad, så snart Ministören blifvit förändrad och förtroendet återställt. De försäkra sig icke hafva annan afsigt än constitutionens uprätthållande. — I Coruna är stor en adress till Konungen besluten om Ministrarnes af-

sättning; men allt är ändock lugnt, emedan man har hopp om bönhörelse. Mina, som, på regeringens befallning, lemnat staden, har sedermera insjuknat. — I Orense har varit ett slagsmål mellan militären och invånarna, som ville uppsätta en adress till Konungen. Vid Villafranca är ett pass besatt och fästningsverken repareras — man vet ej, af hvilket parti. — Vid ett slagsmål i Astorga mellan invånarne och militären, af samma anledning som i Orense, hafva 30 man af regimentet Ortiz omkommit. — Två officerare, som från Burgos skulle föra en försäkran till Konungen om garnisonens lojalitet, hafva blifvit mördade på vägen. — I S. Salvador, 15 mil från Aviles, hafva äfven oroligheter yppats. — Invånare, nationarmilice och garnison i provinsen Valencia hafva i en adress till Cortes förklarat sig vara af samma tänkesätt som i Cadiz, Coruna, Cartagena och Murcia. — Liberales i Reus i Catalonien fraterniserat skriftligen med sina likar i Cadiz. I Navarra är fullt af factionister och missnöjda. Men Gen. Lopez Banoz, som fått öfverbefälet för trupperna i hela norra Spanien, vidtager de kraftigaste åtgärder till missnöjets kufvande, och starka corps af linietrupparne gå till Navarra. "Trons krigshä", anförd af D. Juan Villanueva (Juanita) består till stor del af Minas fordnas officerare och soldater. Desse betalas och underhållas väl. Gen. Banos, som redan mot slutet af December hade 4000 man linietruppar, förföljde de uproriska så ifrigt, att de, enligt bref från gränsen af d. 28 Dec. kunde anses till intet gjorda, i synnerhet sedan de bli vit slagna vid Vera och låfångt försökt att intränga i Frankrike, hvarifrån Franska sanitets-cordonen hindrade dem. Deras manoeuvre har varit att kullkasta constitutions stenarna och förstöra nationalvapnet. Af Franska Ultrastidningar kallas de "Royalister." — Äfven i Bilbao skall ett anticonstitutionelt band hafva blifvit straxt upptäckt och upviglarne arresterade.

Ministerförändring förestår visserligen; men den torde blifva svår att verkställa, sedan alla de patrioter, som lidit och verkat för friheten, äro engagerade såsom Statsråd, deputerade, local-embetsmän o. s. v. Också talas det egentligen om blott två eller tre ministrars afskedande, hvilket säkert skall tillfredsställa hvar och en och beväga Cortes att vidtåga kraftiga åtgärder till upprorets dämpande.

Då Cortes d. 22 Dec. förhade de sednare adresserna från Sevilla, yttrade Torreno: Cortes hafva redan drifvit öfversecundet för långt; eftertryckliga medel måste tillgripas. Auctoriteterne i

Sevilla liknade han vid Catilina och föreslog, att Cortes måtte för regeringen förklara sitt högsta missnöje med denna nya olydnad och upmana regeringen att, under sträng ansvarighet, använda all sin i constitutionen grundade magt, för att qväfva dylika tilltag. Quiroga ville först hafva undersökt, om regeringen har nog moralisk och fysisk kraft, för att genomdrifva, hvad som fordras. "Hvad vill regeringen oss? Hafva vi ej redan sagt, hvad hon har att göra? För öfrigt, hvarföre talar man blott om Sevilla? Oroligheterna i Navarra, Aragonien och Catalonien böra på samma gång undersökas." Calatrava föreslog, att de, som undertecknat adresserna, måtte ställas under tilltal. Härmed conformerade sig Torreno; och utskottet, som följande dagen utlät sig, föreslog, att Velasco, Escovedo och de öfriga, som undertecknat adresserna, måtte tilltalas. Alpuente satte sig häftigt däremot och försvarade Sevillanerna. Men utskottets betänkande blef dock antaget, med 112 röster mot 36.

Frankrike. Det nya lagförslaget om poliecn öfver tidningarna liknar icke illa den Svenska tryckfrihetslagens förordnande i detta ämne. Till en ny tidnings begynnande skall fordras Kunglig tillåtelse; och indragning kan beslutas, just icke af någon HofCantzler eller däremot svarande embetsman, utan af de Kungliga domstolarna, efter åtal, dock utan yttrande af jury. I nödfall kan censuren åter upplifvas genom Kunglig förordning, undertecknad af tre ministrar. De liberale hafva betygat stor förvåning öfver detta förslag. De frågade, om ministrarne emottagit sika embeten, för att befordra dylika förslag.

Stockholm. I Norrbotten såldes, i slutet af December, kornet till 12 R.d. a 13 R.d. 16 sk. b.o. tunnän; rågen till 13 a 14 R.d. I Upsala län är gångbara priset: 4 R.d. 32 sk. för råg; 3 R.d. 16 sk. a 3. 32. för korn; 2 R.d. för hafra o. s. v. I Skåne säljes rågen till 3 R.d. och något däröfver. För denna önskansvärda jemhet i priset vet man icke, hvem man har att tacka. Enskilda speculanter kunna visst icke upbära tacksägelsen; ty de hindras och afskräckas genom publika inrättningar, som skola draga försorg, att priset på vissa ställen icke stiger och på vissa icke faller öfver höfvan.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Måndagen d. 28 Januarii.

LAGFARENHET.

Kongl. Maj:ts

Nådiga Resolution uppå den af Öfverste-Lieutenanten och Riddaren af Kongl. Svärds-Orden, Ädel och Vålbördig Carl E. Rosenberg, såsom innehafvare af sin Svärmoders Eukan Catharina M. Jeansson, född Eberstein, rätt, samt Brukspatronen Johan Gustaf Norstedt för egen del och såsom ombud för P. Malmberg, Carin Malmberg, Gust. Lenning och Chr. Lenning, i underdånighet gjorda ansökning, att, sedan klander emot ett af deras frände, framlidne Brukspatronen Christian Eberstein, i lifstiden uprättadt Testamente af den 23 September 1815, i hvad det samma bland annat uti 3:dje §:n rörer stiftandet af en Söndags-skola i Norrköpings stad till Lärogossars och Sjöfolks undervisande, af Öfverste-Lieutenanten Rosenberg blifvit väckt och tvisten derom hos Kongl. Maj:t i Dess Högsta Domstol fullföljd, förnämligast af den anledning, att då Testator vid denna stiftelse fästat det förbehåll, att ett af honom författadt Reglemente eller Instruction skulle för desamma ovilkorligen tjena till efterrättelse, men någon sådan Handling icke blifvit af Brukspatron Eberstein uprättad, berörde Stiftelse ej kunde anses vara af Testator så fullkomnad, att verkställighet derå borde följa, enär det af den ena Testaments-Executorn i sådan egenskap upgifue äldre Testamente, hvarigenom Testator disponerat all sin egendom till inrättande af en Söndags-skola, icke blifvit i det sednare förordnandet återopadt, utan tvertom vore till all dess kraft och verkan genom det yngre Testamentet uphäfvet, hvartill komme den serdeles vigtiga omständighet, att derest å ena sidan, vid pröfning af Testaments-tvisten, ifrågasvarande Testamente skulle i Näder förklaras böra äga bestånd, detsamma i sig sjelft innefattade ett hinder för en skyndsam verkställighet deraf, då det på Testaments-Executorerne, hvilka för sin förvaltning voro frikallade från all redovisnings-skyldighet, berodde att företaga och fullborda scholæbs ggnaden, samt å den andra sidan, i händelse Rosenberg ansåges att, enligt sin arfsrätt, erhålla åtminstone hälften af den till scholan an-

slagne fond, öfriga arfvingar voro enligt Testamentets lydelse berättigade att återfordra den andra hälften, hvarigenom hela Skole-inrättningen skulle komma att alldeles försvinna; Kongl. Maj:t, till biläggande af denna flöråriga Rättegång och de stridigheter, som kunna föranledas af Testamentet, samt befrämjande af det utaf Testator åsyftade välgörande ändamål, i Näder täcktes bifalla och stadfästa följande af arfvingarne öfverenskomne förslag, hvilket då det, så väl som numera hela Rättegången, anginge en from Stiftelse, enligt deras förmenande ofelbart tillhörde Kongl. Maj:ts omedelbara pröfning och afgörande, nemligen: 1:o att en schola i Norrköping, så snart som möjligt är, skall varda inrättad, under namn af Ebersteinska Söndags-skolan; till verkställande hvaraf och Inrättningens utvidgande i framtiden, enligt Testamentets lydelse, arfvingarne genast få emottaga till evärdelig ägo alla de af Brukspatron Eberstein till ofvannämnde Schola anslagne och i Testamentets 3:dje §. upräknade fasta Egendomar och contante fordringar, upgående, enligt den efter honom den 12 September 1816 hållne bouptekning, fastigheten å Landet till 76,540 R:d Stads-egendomarne till 10,000 R:d, den uti egendomar i Pomern inteknade fordran 7,569 R:d, 21 sk. 4 r., samt fordran hos Kongl. Danska Regeringen 2000 R:d, eller ett sammanräknadt belopp af 96,109 R:d 21 sk. 4 r. Banco, hvaraf likväl Stads-egendomarne förmodas icke upgå till halfva värdet, den Pomerska fordran icke får uppsägas och endast renderar 4 procent, samt försträckningen till Kongl. Danska Regeringen, som löper med 3½ procenta ränta, icke med säkerhet torde kunna påräknas; hvilken egendom i löst och fast bör skilunda fördelas, att Rosenberg erhåller ena hälften, och Norstedt med öfriga arfvingar den andra hälften; hvaremot de försäkra och förbinda sig att hvarje år evärdeligen till Ebersteinska Söndags-skolan erlægga 200 Tunnor Spanmål, bestående af 132 Tunnor Råg och 68 Tunnor Korn, hvilken Spanmål med enabanda rätt och vilkor, som för Kronans ränte-spanmål nu äro gällande eller framdeles kunna stadgas, kommer att utgå af de till Scholæ-Inrättningen genom Te-

stamentet, anslagne egendomar, på det sätt likväl, att af den Fastighets-lott, Rosenborg tillkommer, utgöres 44 Tunnor Råg och 24 Tunnor Korn; samt af de Fastigheter, öfrige arvingarne tillfalla, återstoden eller 88 Tunnor Råg och 44 Tunnor Korn: 2:o För att genast kunna ställa Schol-Inrättningen i verket och förekomma den skadeliga utdrägt, som af en mångårig Scholhus-byggnad skulle blifva påföljden, yrka Sökanderna, det Cantzli-Rådet och Riddaren af Kongl. Nordstjerne Orden G. af Segerström samt hans hustru, Euka efter Brukspatronen Eberstein, måtte benäget afstå och för ändamålet i fullt tjenligt skick iståndsätta deras uti Norrköpings stad ägande stenhus, för detta Rickmanska Gården kallad, med dertill hörande betydlig trädgård och uthus, varande denne en af de med största omsorg och prydlighet bebyggde Fastigheter i Staden, och brandförsäkrad till ett värde af 20,000 Rik Banko, med vilkor att alla anspråk, af hvad natur och beskaffenhet de än vara må, i afseende på de medel, hvilka utur Brukspatron Ebersteins Sterbhus, enligt Testamentet, borde utgå, till inköp af en Tomtplats samt upförande af en Scholhusbyggnad, helt och hållet nu och för framtiden förfalla, och komma dessa medel att som Cantzlie-Rådet af Segerströms och dess hustrus obestriddiga egendom anses; skolandes afkastningen af de till berörde Stads-egendom hörande trädgård, rum och lägenheter, som ej till själva schole-anstalten behövas, komma att användas till egendomens underhållande: 3:o att afkastningen af Schole-egendomarne för år 1820 tillkommer arvingarne, utan vidare redovisning från Sterbhusets sida för de föregående årens inkomster, emedan Testamentet berättigar Enkan att upbära alla reuener och sitta i orubbadt bo till dess, som orden lyda "allt blir utredt," i anledning af hvilken arvingarne förbehållne upbörd, de anse sig skyldige att genast för år 1820 erlägga ofvanförmälte af dem åtagne Spannumåls-skatt till Schole-Inrättningen, samt föreslå i underdånighet, att denna inkomst må användas till inköp af böcker och nödige materialier med mera: 4:o Att på det Testators afsigt med Söndags-skolans utvidgning och förbättring må kunna i möjligaste måtto befordras, den så kallade Vexel undervisningen må, till barnens beredande till Söndags-skolan, de öfrige dagarne af veckan användas; äfvensom att hela Inrättningen må få ställas under Consistorii i Linköping vård och insende, samt att samma Consistorium måtte i Näder anbefallas uprätta project till Reglemente

för Scholan, och dermed till Kongl. Maj:t i underdånighet inkomma; hvarförutan Sökanderna föreslagit åtskilligt om Styrelsen af Skole-Inrättningen, Lärarnes antagande och aflönande, skriftmaterialier och præmier, jemte förklarande, att, i händelse deras nu framställda underdåniga anhållan i Näder gillas, Rosenborg till alla delar nedlägger sin uti Högsta Domstolen nu anhängige Rättegång emot Ebersteinska Testamentet, och afsäger sig, gemensamt med Norstedt, å egna och alla deras Medarvingars vägnar, enligt Fullmakten, alla anspråk och påståenden, som af detta Testamente skulle kunna föranledas: öfver hvilken underdåniga ansökning Cantzli-Rådet af Segerström, i anledning af Sökandernes yrkande om upplåtande till Scholan af hans i Norrköping ägande stenhus, i underdånighet sig yttrat och dervid, såväl å egne som sin hustrus vägnar, förklarat sig villig att, i stället för den Sterbhuset uti Testamentet ålagde byggnads skyldighet, till Ebersteinska Söndagsscholan uti fullt tjenligt skick aflemna och öfverlåta dess uti Norrköpings stad belägne stenhus-egendom, med alla dertill hörande åbyggnader, lägenheter och trädgård, mot vilkor att de uti Brukspatron Ebersteins Testamente, tillfösköp af en Tomteplats och Scholehusets upbyggande af sten, anslagne medel derigenom anses fullkomligen godtgjorde, och att alla anspråk å meranämnde medel, af hvad beskaffenhet som helst, nu och för framtiden komma att aldeles försvinna; äfvensom ock att ingen efterräkning eller redovisning må fordras för hvad af Sterbhuset till och med 1819 års slut blifvit upburet af de till Söndags-scholan disponerade egendomar årsliga afkastning och penninge-fondernes årliga räntor; men till ett skyndsamt befrämjande af Testators med Schole-Inrättningen åsyftade ädla afsigter, anser han sig pligtig att, i händelse af Nädigt bifall till ifrågavarande underdåniga ansökning, till arvingarne afstå ofvanförmälte reuener och räntor för år 1820, med förbehåll att de, på sätt i underdånighet blifvit föreslaget, äfven för nyssnämnde år till Söndags-skolan utbetala den blifvande årliga spannumåls-afgiften; och halva de tillförordnade Exccutorerne af ifrågavarande Testamente, Brukspatronen Carl Daniel Burén samt Öfver-Inspectoren vid Kongl. Landtmäteri-Contoirtet Pehr Axel Fineld, i underdånighet sig förklarat, hvarvid Burén förmält, att då det i Testamentet nämnde Reglemente för Skolans inrättning icke finnes, det alltid varit hans afsigt att, sedan Högsta Domstolen afgjort Rättegången om Testamentets be-

stånd i ofvanberörde punkt, i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t, såsom froma Stiftelsers högste Vårdare, tacktes disponera om de egendomar och capitaler, som kunde tillerkännas Söndags-scholan, samt för densamma låta uprätta ett Reglemente, som med ändamålet kunde förena den högsta möjliga nytta, hvadan han för sin del till Kongl. Maj:ts Nådiga godtsinnande i underdånighet öfverlemnade så väl pröfningen och afgörandet af Ebersteinska arfvingarnes ofvanberörde underdåniga ansökning, emot hvilken, om den i Nåder bifalles, han icke funnit sig tillständigt något erhindra, som ock allt hvad med Söndags-scholans inrättning, bestånd och styrelse ägde gemenskap; men Fineld åter, på anförde skäl, bestridt Sökandernes gjorde förslag, såsom olämpligt: äfvensom Consistorium i Linköping, i afseende på det erbjudna anslagets tillräcklighet och användande för Scholan, underdånigt utlåtande afgifvit; deremot underdånige påminnelser blifvit gjorda; hvarefter Öfverste-Lieutenanten Rosenborg och Brukspatronen Norstedt sluteligen inkommit med en serskild skrift, hvaruti de, med andragande att den uti förenämnde Förliknings-förslag till Söndags-scholan utfäste årliga spannmåls-skatt, möjeligen i en framtid genom nedsatta spannmåls-priser, utan att värdet å andra varor derefter rättades, kunde blifva mindre tillräcklig för behofvet, än med deras afsigt öfverensstämde, i underdånighet förklarar sig beredde att öka berörde årliga anslag med etthundrade tunnor spannmål, bestående af sextioåtta tunnor Råg och trettiotvå tunnor Korn, så att årliga inkomsten till Skole-Inrättningen blefve trehundra tunnor, hvaraf tvåhundra tunnor Råg och etthundra tunnor Korn, beräknadt från och med år 1820, hvilken spannmål, lefvererad i Norrköping, komme att utgå af de till Schole-Inrättningen genom Testamentet anslagne egendomar, på det sätt likväl, att af den Fastighetslott, Öfverste-Lieutenanten Rosenborg tillkommer, utgöres Sjuttiåtta tunnor Råg och Fyratio tunnor Korn, samt af de Fastigheter, öfrige arfvingarne tillfalla, återstoden eller Ett-hundra tjugutvå tunnor Råg och Sextio tunnor Korn; till säkerhet för hvilken årliga spannmåls-skatt Schole-Inrättningen skall erhålla intekning i de egendomar, af hvilka den, på sätt nämndt är, hör utgå; hvarigenom således, utom sjelfva Scholehuset med tillhörigheter, som Cantzli-Rådet af Seorström förbundit sig att i fullt tjenligt stånd öfverlåta, Schole-Inrättningen komme att påräkna, till inköp af böcker och materialier, Sexhundra

tunnor spannmål, samt från och med nästföljande år, då Scholan kunde taga sin början, Trehundra tunnor årligen; öfverlemnades arfvingarne till Kongl. Maj:t att bestämma, huru denna tillökta spannmålsskatt må på ett för Schole-Inrättningen mest förmånligt samt med Testators afsigt öfverensstämmande sätt användas; Gifven Stockholms Slott den 28:de December 1821.

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Att friden kommer att äga bestånd, vilja de sakkunnige ej tro, oaktadt allt hvad man berättar därom. Den färskaste nyhet, vi hafva från Constantinopel, är af d. 15 Dec., då allt där skall hafva varit lugnt och furstendömenas evacuation besluten; hvaremot occupations-arméen skall gå mot Grekland och en betydlig sjörustning åter företogs. Enligt underrättelser af d. 13 Dec., skulle Divan då hafva af Engelska och Österrikiska ministrarna begärt 30 dagars uppskof, för att besvara ultimatum. Underrättelserne från Jassy af d. 18 Dec. säga, att Turkarne ifrigt rusta sig till krig och att Salih Pascha hållit krigsråd, hvarifrån de öfriga befälhåvarne begåfvit sig upretade: Hvilka öfverläggnings-ämnen voro, vet man ej; kanske landets evacuation. Det synes också icke länge kunna utihärda en stor armées vistande. D. 20 ville Salih låta föra det grofva artilleriet tillbaka till Ibrail, hvilket bestyrkte förmodan om evacuationen. Men Janitscharerne satte sig emot befallningen och förklarade, att de ej tillåte någon försas åt Donau. Nya våldsamheter mot Tyskar och andra Européer i Jassy hade vid samma tillfälle blifvit föröfvade. D. 10 skall Porten hafva tillställt båda de medlande ministrarne en högst fredligt lydande note, hvori afstods från alla påståenden mot de till Ryssland flyktade Greker, men begärdes råderum med Hospodarers utnämning och furstendömenas evacuering, till dess Grekiska uprorret vore stilladt. -- Ryska hofvet skall hafva meddelat hofven i Wien, Paris, London, Berlin och Stockholm en förklaring, att kriget ej skall begynna, innan England och Österrike ändtligen öfvertygat sig om låfvingan af sina bemödanden att förmå Porten till billighet. I Ryssland skall man anse fiendtligheterna ej komma att begynnas förr än början af nästa månad.

Om Ryska arméens ställning och rörelser känner man obetydligt; och orsaken torde vara det stränga förbud, som från Ryska gräns-auctorite-

terna utgått; emot allt meddelande af nyheter i ämnet åt utländningen. Man vet imidlertid, att 300 Ryska ammunitionsvagnar d. 16 Dec. gingo öfver Dniester och togo vägen åt Kischenew och Pruth.

Persiska kriget synes ingalunda komma att slutas så lätt, som vissa tro. Schackens gillande eller ogillande lærer icke komma i fråga; ty hans äldsta son, Ali Karmanschah, som blifvit utesluten från thronföljden, hvartill hans andra broder är bestämd, har i flera år varit i oenighet med sin fader och lyst den föresatsen att själf med svärdet skaffa sig ett rike. Han har lofvat att icke lägga sitt hufvud till hvila, innan han eröfrat Paschalikaterna Bagdad och Erzerum. Fadrens förmaningar utträtta ingen ting. Ali har en mächtig krigshär på benen, många förbindelser i Armenien och hopp om Ryskt bistånd.

Spanien. Sista underrättelserne gå till d. 3 dennes. Då hade Konungen ännu icke fattat något beslut om ministrarna, hvilka fortforo i utöfning af sina embeten. De skola hafva förklarat sig färdiga att ej skiljas, utan stå eller falla med hvarandra. Stats-Rådets ledamöter hafva varit af fullkomligt olika tankar i ämnet. Några trodde Cortes hafva haft orätt att yttra sig om ministrarnes afsättning. Andra (hvaribland Carvajal) påstodo Cortes's pluralitet vara nationens och att allt skulle, såsom genom ett trollslag, återgå till lugn, om H. M. följde den yttrade tankan, Konungen tackade Carvajal för hans frimodighet. — Flere adresser mot ministrarna hafva åter inkommit.

Resningen i Navarra lærer vara slutad. Gen. Alava, som fått ansefliga förstärkningar, har, jemte Gen. Lopez Banos, lyckats att så fullkomligt kufva de uproriska, att endast anförarne, utan folk, irrade omkring i bergen. Biskopen i Pamplona har bedt Gen. Mendizabal (som har befälet där, under det Banos har det i det öfriga Navarra) att väl behandla de fångna presterna; men M. har svarat, att han icke ämnar ge pardon åt någon af dessa anarkiens apostlar och icke kan freda dem för sina soldaters förbittring. — Två Insurgentchefer från Navarra äro slagne i Alava, och den ene dödad. Ladron är alldeles slagen och den så kallade regerings-juntan skingrad. Vid byn Larrainzar är en insurgenthop af 800 man skingrad. — I Aragonien hafva äfven oroligheter förefallit. Gen. Alava har där måst med magt åter insätta de afsatta auctoriteterna. Där och i Mancha synes dock constitutionsstenarnas störtande och annat ofog icke sannmanhånga med någon plan, utan hafva upkommit genom invånarnes slagsmål med soldaterna. Insurgenterna i Biscaya äro äfven skingrade. Där-

emot har folket i Murcia afsatt sina högsta auctoriteter och egenmäktigt utnämmit en ny Xefe Politico. I Valencia har folket rest sig för att bemäktiga sig den fångne Elío. Trupparne gifvo eld och flera personer föllo. — Coruna synes icke ännu hafva kommit rätt öfverens med D. M. Latre. — Cadizboerne hafva hjärtligen tackat Cortes för beslutet mot ministrarna. Sevillaboerne hafva deltagit i tacksägelsen och högt förklarat sin harm öfver den dem gjorda tillvitelse, att de skulle vilja republik. Soldaterna vid ett regimente i Cadiz hafva angifvit en sin officer, som velat, med löfte om högre sold, förleda dem till "den afgrundstanken" på republik. — Sedan i Statsrådet blifvit beslutet, att uproret i Andalusien skall dämpas med härsmagt, hafva flera corpser fått ordres att, under Gen. Campoverde, gå dit.

Cortes hafva, vid öfverläggningen om criminal-lagen, beslutit, att jury skall införas, i de fall och efter den ordning, som lagen närmare kommer att bestämna.

Det högre presterskapet har fått sina löner ofantligt minskade, genom Cortes's beslut. Erkebiskopen af Saragossa, som förr haft 2½ million Reales de Vellon, har för sistlidne år haft blott 80,000; Chorherrarne hafva, i stället för 60 å 80,000, blott njutit 2000.

Riego har skriftligen försonat sig och formerat förtrolighet med Arguelles'erna, sina landsmän (Asturer) och medvalde till de nya Cortes.

Stockholm. Comitén till organisation af Rikets styrelseverk lærer nu vara färdig att till Kongl. Maj:t afgifva sitt underdåniga förslag i ämnet. Då detta inkommit, skall det granskas af en särskild Comité, hvilken däröfver kommer att afgifva underd. utlåtande; och består af Deras Excellencer Stats-Ministrarne Hr. Grefvar Gullenborg och von Eugeström, H. E. Stats-Rådet Hr. Grefve Rosenblad, H. E. Hof-Cantzleren Hr. Grefve af Wetterstedt, Stats-Rådet Hr. Grefve Mörner, Presidenten Hr. Friberge Wirsén, tillförordnade Presidenten, General-Lieutenanten Hr. Grefve Löwenhjelm, samt Hr. Justitiæ-Rådet Sylwander.

På denna tidning kan, för detta år, i Delén & Co.'s bokläda prenumereras, med 3 Rd 16 sk. h.co. I landsorterna blifver priset (inberäknade arfvoden till Postverket och afgift till Kronan) 5 Rd 40 sk.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 31 Januarii.

LAGFARENHET.

(Forts. och slut fr. N:o 79.)

Kongl. Maj:t har i Nådér låtit Sig detta ärendé föredragas, och siner pröfningen af den föreslagne förlikningen innefatta ett ämne, hvarmed Kongl. Maj:t, i den väg detsamma nä annmaldt blifvit, ej vill Sig befatta; Dock som Kongl. Maj:t af Handlingarne inhemtat, huruledes, sedan Brukspatronen Eberstein i lifstiden skall genom Testamente bland annat anslagit, jemte Lös-egendom, flera Fastigheter på Landet till inrättande af en Söndags-schola i Norrköping, detta Testamente blifvit kländradt och tvistet derom hos Kongl. Maj:t i Dess Högsta Domstol fortsatt; alltså och emedan på utgången deraf beror, i hvad mån berörde Inrättning må af Ebersteins anslag komma i åtnjutande, och Kongl. Maj:t, vid betraktande af beskaffenheten och afsigten med denna Inrättning, hvilken icke äger samma omfattning och föremål som ett större Lärverk, anser den nu slutligen erbjudna årliga afgift af Trehundra Tunnor Spanmål, jemte det Hus i Norrköping, Cantzlie-Rådet af Segerström till Scholan afstått, ej allenast för behövet vara fallt tillräckelig, utan och närmare instänna med Statens sanna fördel; än om de fasta Landt-egendomarne för alltid skulle fastas vid Scholan samt Inrättningens början skulle uppehållas genom den längre tid, hvilken skulle åtgå till uppbyggandet af Scholehuset; ty och i kraft af den rätt, hvarmed Kongl. Maj:t tillkommer att förordna om undervisnings verket i Riket och dess serskilda delar, och följakteligen att antaga eller förkasta de till sådana Inrättningar äruade gifvor, samt med fastad upmärksamhet deraf att hvarken härtill eller till andra almänna Inrättningar mera må anslås och ryckas från den euskilda äganderätten, än som till ändamålet fordras, vill Kongl. Maj:t, med antagande af det gjorda anbud till en Söndags-scholas inrättande i Norrköping samt att spanmålen må årligen, på sätt föreslaget är, emellan egendomarne fördeld, af dem utgå från och med 1820 års början, förklara, att något vidare af Ebersteinska kvarlåtenskapen, än hvad nu fastställdt är, ej må till Schole-Inrättningen användas; ägandes Consisto-

rium i Linköping att, sedan de af Eberstein tillförordnade Testaments-Executorer hörda blifvit, till Kongl. Maj:t inkomma med Förslag om Scholans organisation, med allt hvad dertill hörer. — Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder. Datum utsupra.

CARL JOHAN.

NILS VON ROSENSTEIN.

En blick på sislidne år.

(Slut fr. N:o 78.)

Men om ock Amerika gjort sig fritt från Europas öfvervalde, i politiskt afseende, och om detta snart kan ske äfven i industrielt; så synes dock ett beroende komma att kvarstå, eller åtminstone med stor svårighet och tidsutdrägt försvinna, emedan det har sina uprätthållare inom sjelfva Amerika och icke behöfver några bajonetter eller skepp från Europa, för att skyddas. Katolska kyrkans valde, som blifvit bibehållet i det förut Spanska Amerika och till en förfärande grad i Mexico, härstammar ej blott från Europa, utan har ännu sitt öfverhufvud där. Detta kommer att länge fortåra, eller ock faller katolicismen; ty katolicism äger ej bestånd, då den är skild från undergifvenheten under ett enda synligt öfverhufvud eller försöker att blott såsom lära och dogm, existora på egen hand.

NordAmerikanska Staterne hafva tillbragt sislidne år, såsom mängden andra, under stillhet och tillväxt. Utan fiender och utan annan ärelystad hos sina medborgare än rikedomens, utan aristokrati och utan indrägtiga men makliga embeten, hafva dessa stater gått sin jämna gång, sjelfständiga och aktade af främlingen. Huru många tusendertals pligor vidkännes icke det gamla Europa, enot hvad man erfar i den nya världen! Hvad jag kan och vill göra, det får jag där göra, så snart jag icke förgriper mig på andras personliga frihet, säkerhet och egendom. Jag får äga, hvad jag kan förskaffa mig. Jag har icke begrepp om en förbindelse att endast förbruka mina landsmäns dåliga

och dyra tillverkningar, då främlingen kan lemna mig andra af bättre egenskap och för bättre pris. Jag känner icke, hvarföre jag i fredstid skall betala till staten allt, hvad jag kan samla, för att underhålla en grann armée till prydnad. Jag bäfvar icke för en högt uppsatt narr; ty ingen narr kan blifva högt uppsatt. Endast min egen karakter och min egen förmåga äro de beskyddare, jag behöfver, för att framstå bland medborgare; och anseende grundas icke blott på embeten och nåd. Jag förföljes icke för min tro i medborgerliga och religiösa ämnen; ty öfvertygelsen är fri, och likaså dess yttring.

Så skulle man kunna fortfara länge med en lista på plågor, som finnas i den gamla världen, men icke i den nya. Vi hafva redan nämnt, att religionsfriheten synes vara förvisad från det medlersta och en del af södra Amerika. Om detta länge fortfar, skall det vara tillräckligt, för att bortjaga all förkofran och allt välstånd. Men den ande, som sväfvat öfver seklet och dess uplysning, skall icke tillstå, att de eländen, som jagat människorna öfver världshafven, skola följa dem öfver allt.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. En mängd underrättelser från Constantinopel förtfara att framställa Portens bifall till Ryska ultimatumet såsom gifvet. Inmedertid står detta illa tillsamman med de anstalter, som vidtagas i Moldau och Walachiet. Vid Turkiska höggvarteret i Jassy anser man fiendtligheternas början nära förestå; och Sulten själv tros komma att anföra sina härar och väntas till Adrianopel. De stora massor af Turkiska trupper, som stå vid Pruth och på båda Donan-stränderna, ökas dagligen, och det är så litet sörjdt för dem, att de icke i några veckor kunna behålla sin ställning. (Så heter det från Kamniec af d. 2 dennes). Dessa trupper eldas af en förbittring och en ständlust, som illa skulle upptaga ordres om återtåg. Sådana ordres hafva dock julasten blifvit kungjorda i Jassy, enligt hvilka alla kanoner skulle afföras till Ibrail och, af alla truppar, endast Janitscharerne qvarblifva i Moldau, med sträng befallning att upföra sig anständigt. De hafva dock yttat mycket missnöje och (såsom förr berättadt är) förklarar sig ej lemna bort en enda kanon. Detta oakadt är dock artilleriet affördt, utan vidare upträden.

I själwa Moldau (heter det från Moldauska gränsen af d. 28 Dec.) ligga blott 10 a 12,000 Turkar. Den öfriga Turkiska styrkan är samlad

bakom Donau, där fästningarne Ibrail, Silistria, Rutschneck m. fl. sättas i försvarstånd. Seraskieren Tschapan Oglus höggvarter är i Silistria. Turkarne synas således icke ännu försvara Moldau och Walachiet; den corps, som står i Moldau, synes blott vara en förpost, hvilken, vid första skott från Ryska sidan, lemna landet, efter att förnt hafva aldeles utugit och slutligen hänjat det. De torde till och med, vid sitt återtåg, bränna Jassy; och till återtåg skola de redan hafva vidtagit anstalter. Inmedertid kommo ännu d. 27 Dec. förstärkningar till Jassy, enligt hvad berättas öfver Bukowina. — Turkarnas utsväfningar och exactioner äro obeskripliga. Om klagomål inkomma till den gamle Salih Pascha, så låter han, låter kalla de brottliga och frantager dem det röfvade — för att behålla det för sig sjelf.

Samma underrättelser säga, att Ryska trupperne mellan Dniester och Pruth för några dagar sedan måst återskicka alla qvinor öfver förstnämnde flod. Dagligen framryckte trupper från det inre af Ryssland till Bessarabien. Alla kunde ej gå genom Chotym, och man hade därför vid Mohilew slagit två ponton-bryggor, den isgången förstört. De hade dock sedan åter blifvit inständsatta. Pruth var starkt besatt med infanteri. D. 26 Dec. gingo åter 200 krutvagnar genom Chotym, och en mängd brandraketor ankom. Öfvergeneralen Gr. Wittgenstein väntades till Kischenew, från Tulozin, där han till dess haft sitt höggvarter. Allt syntes tillkännagifva, att fiendtligheternas utbrott ej var långt borta. — Från Wien berättas att hela Ryska södra arméen allt sedan d. 23 Dec. var på marche till Pruth. D. 26 gingo tre nya divisioner öfver Dnieper, och trupperne marcherade äfven ornätterna, för att lemna plats åt de efterkommande. Före upbrottet måste manskapet försa sig med bröd för 14 dagar. Redan förnt lågo trupperne så packade i hyarna utmed Pruth, att de omöjligen kunde förblifva i denna ställning. Invånarne i gränserna förbjödos (såsom man redan sett) att utrikes sända några underrättelser om truppernas marcher. I anledning af allt detta väntade man i Wien att inom 8 dagar så höra, det Ryssarna gått öfver Pruth, d. v. s. begynt fiendtligheterna, så vida icke frågan var att, till följe af en convention, besätta Moldau och Walachiet. — I ofvannämnde berättelser från Kamniec af d. 2 dennes heter det äfven, att man i Ryssland allmänt väntar krigets utbrott; att magasinerna uprättas vid Dniester; att inga ytterligare rörelsen bland trupperna förefallit; och att Divisionen Sabaniew från Wittgensteinsk arméen fått en förstärkning af tre jägare-regi-

menter, för att ännu tätare tilldraga cordonen vid Penth.

Äfven öfver England äro berättelserna ej mer så fredliga. Sjelfva de ministeriella tidningarne medgifva, att de i Constantinopel förefalla oroligheter varit af allvarsam natur, och att ultimatum icke ännu var bifallet, utan blott att underhandlingerne fortsattes.

Angående Grekernas belägenhet har man blott ett par obestyrkta rykten och för resten bekräftelse på det redan bekanta. Bland de förra är en berättelse ur Journal de Paris, att Dem. Ypsilanti blifvit förklarad för Grekelands regent, under hvad titel visste man icke; trodde dock, att det var under titel af Archont. Han skulle halva jemte sig 25 Senatorer från de förnämsta städer i landet, och regeringen skulle sitta i Tripolitza. — Från Venedig är utspridd (dock nästan ögonskenligen endast på gyeke), att Grekiska flottan intagit Dardanell-fästningen på Asiatiska sidan, gått därifrån till Constantinopel och beskjutit staden; hvar på underhandlingar blifvit begynta om Grekelands sjelständighet och om en handelstractat. Tillförlitligare underrättelser från Mesolongi säga, att Grekiska congressen publicerat sjelständigheten och constitutionsacten. De Turkiska underhandlarnes förslag (på Hydra) voro förkastade. — Senaten på Hydra hade sändt flottor och landstigningstruppar till Candia och Cypern. Ifrån Samos hade skepp afgått med 1500 a 2000 Greker till Chios's befrielse.

Fruktan för resning i Servien har tillfagit, allt sedan ett mordförsök nylsdagen gjordes af en Turk mot en af Serviska nationens chefer, Fürst Milosch, som dock med egen hand sköt ned mördaren.

Berättelsen i Commendanten i Thessalonik intagit och alldeles förstört Cassandra, bekräftar sig fullkomligt. Han hade gjort Kassandrioterna fredsförslag, dem de förkastade, hvar på den 11 Nov. anföll med sådan våldsamt, att Grekerne, förvånade, knappast gjorde motstånd. 3000 Greker mördades i staden; 10,000 qvinnor och barn gjordes till fångar; bytet var 30,000 stycken boskaps kreatur och alla slags lifsmedel. Byar och skogar upbrändes. Alla stridbara män, som träffades, nedgjordes. De få, som undkommo, flydde på fartyg till Skiathos.

De olycklige, som afstuvades i Constantinopel, vid flottans hemkomst, voro icke Greker, utan andra Christina, som tjänt på flottan, samt en hög landtmän, som blifvit knipna i husen längs utmed kanalen. — De Grekiska Furstarnas, vid Bosforen belägna, sköna palatser voro, på Sultans befällning, förstörda. I Constantinopel vågade, enligt sista underrättelserna, ingen Frank visa sig utan es-

corfe af en Turk. Lifsmedel stego i pris. De nya upköp regeringen ville göra, lyckades icke, emedan de gamla ej voro betalda. Man fruktade ett utförselförbud i Odessa.

Man känner redan, att Ali undanbad sig en undsättning af 3000 man, som förbundshären i Epirus skickade honom i medlet af November. Då dessa 3000 man, under Botzaris, återkommit till lägret i Peta, angrep Epiroterne d. 23 Nov. Turkarna i deras position vid Maratis, där en ytterst blodig slagning uppstod. Turkarne flydde ändtligen och försvarade sig i Arta, men blefvo äfven där slagne och drogo sig in i castellet.

Alla, som ämnat sig till Grekeland, för att strida för dess befrielse, göra bäst, om de först gå directe till Livorno, där Baron v. Dalberg, genom en sin agent, understöder dem. De, som komma från nordn, kunna vända sig till en Ryttmästare v. Zierold i Stralsund, där de vidare förhjälpas af handelshuset Guebbard et. Co. — En baron v. Wallweber i Haag har skänkt 2¹/₂ mill. Holl. Gulden, till understöd för dessa hjälptruppar.

Spanien. Det synes vara säkert, att Inrikes Ministern (Folín), Justitiæ-Ministern (Cano Manuel), Sjö-Ministern (Balama) och Krigs-Ministern (Salvador) blifva afsatte, men Bardaxi, Pellegrin och Vallejo bibehållas, ehuru äfven desse högt tadelas af vissa partier.

Bref från Madrid af d. 3 dennes säga, att ännu ingen ting var afgjort angående Ministern. D. 2 hade i Statsrådet blifvit enhälligt voteradt för afsättning af två ibland dem. Tankarne voro delade, huravida afskedet skulle lemnas genast, eller först då, när auctoriteterna i Cadix och Sevilla förklarats sin undergifvenhet. (Dessa berättas äfven i andra tidningar). För det förra voro 17 röster, för det sednare 13. Man trodde, att, så snart de lediga platserne i Ministären blifvit besatta och några repressiva åtgärder viddagna mot lugnets störare, skulle ertima Cortes's session slutas. — Vid Stats-Rådets sammankomst den 29 Dec. var Konungen närvarande 4¹/₂ timmar. Då H. M. kom, syntes vissa ledamöter surprenerade, vissa åter förberedda därpå. H. M. framlade Cortes's adress om Ministrarnas afsättning och begärde få höra Stats-rådets tankar, utan votering och vanliga formaliteter. En vänlig öfverläggning begynte, hvarvid flera ledamöter (Garcia, Castanos, Cevallos, Navarero, Romanillos, Pozar, Pezuola, Serna, Taboada, Vasquez, Figuerroa, Fursten af Anglona) betygade sin tillgifvenhet för constitutionen, men trodde, att Cortes's beslut gjorde ingrepp i Ko-

nungens prerogatif och vore till större delen ett verk af en Amerikansk faction. Den lärde Cabrera använde hela sin välfalighet, men kunde icke åstadkomma annat än tvifvel och ovisshet, emedan faror hotade från alla sidor. Andra påstodo Minister-förändring vara nödvändig, emedan man annars satte sig i opposition mot Cortes. Af denna tanka voro Ciscar, Barca, Piedrablanca, Carvajal, San Javier. Då trodde Castanos, att Statsrådets pluralitet vore utrönt; men andra begärde votering. Konungen yttrade sig icke, men berömde blott Carvajal för dess frimodighet. Då H. M. bortgick och medtog Cortes's adress, anmärkte Secreteraren, att han behöfde den för protocollet; men H. M. sade sig behöfva den och vilja sända honom afskrift. -- Denna berättelse synes vara mindre tillförlitlig och hemtat ur tidningen Espectador, som utsprider hvarjehanda rykten, t. ex. att Konungen begärt ett yttrande af Cortes, huruvida Airancesados kunde nämnas till embeten; att afsigten härmed varit att kunna nämna en Ministere af sina rådgifvare vid tractaten i Bayonne; att i Cortes finnes ett parti, som vill halva två kamrar, absolut veto, Konungens propositionsrätt, ständiga utskottets afskaffande o. s. v.

I Cadiz står allt på sin förra fot. -- I Madrid (där lugnet är fullkomligt ostörtd) har bildat sig ett så kalladt "constitutionelt sällskap, som har till ändamål att, så mycket som möjligt, göra de af constitutionen försäkrade fördelar tillgängliga för alla Spanjorer. Detta sällskap består af de anseddaste män, hvaribland flera Grander. -- En Fransk tidning berättar, att Barcelona nyårs-aftonen declarerat Cataloniens sjelfständighet och att en provisorisk regerings-junta blifvit utnämnd, hvilken förklarar sig permanent. Citadellet skall vara af Commendanten öfverlemnadt. Det taltes om uppsättande af 30,000 man och om en dylik revolution, som skall halva tilldragit sig i Valencia. Detta allt synes dock vara af samma halt som en hop andra berättelser om Spanien, hvilka komma öfver Frankrike. Allt samman läser, enligt tillförlitligare underrättelser, bestå däri, att folket, nationalmilicen och reguliera trupperne i Barcelona förklarar sig vilja följa Cadiz's, Sevillas, Murcias m. fl. s. exempel, och uppsatt en anklagelse-adress mot Ministrarna, Befälhafvande Generalen och Gouverneuren vägrade underskrifva och afreste till Madrid.

Från Navarra har man flera närmare detaljer och rättelser, i afseende på factionisternas nederlag. Factionist-cheferne öfvergifvas af sitt folk, som underkastar sig och antager amnestien. All

fara är redan förbi. -- D. 26 Dec. var ett uplopp i Pampluna, mellan folket och militären, hvarvid några personer sårades. Dylika upträden äro vanliga där.

En Fransk tidning berättar, att d. 5 dennes föreföll en träffning vid Iran. Gevärselden var i början obetydlig, men blef sedan starkare. Man hörde tydligen ropas: "Lefve Konungen! Lefve Constitutionen!" Franska posterne voro under vapen.

Norra Italien. En Venetiansk tidning innehåller följande: "Enligt de af lagen föreskrifna former och för att gifva ett bälgsamt efterdöme, blefvo alla de till Carbonari-sekten hörande och d. 23 Dec. dömda personer, under stark escorte, förda till afrättsplatsen och framställda för en otalig folkmängds ögon, hvarvid så väl domen som den Kejsarliga mildringen i straffet uplästes med hög röst. Bland delinqventerna befanno sig tre prester, Marco Fortini, Gaetano Caprara och Giuseppe Mantovani, tre Pretorer, en Grafve och en Marquis. Mätte detta fasansfulla prof af lagarnas stränghet tjäna dem till varnagel, som kunde frestas att conspirera mot statens säkerhet och det allmänna lungt!"

Stockholm. Det är rätt lustigt att se, huru vissa gamla inrättningar fortvegetera, sedan de länge varit öfvergifna eller nästan fullkomligt glömda, ja utan att kanske någonsin halva varit med någon värma omfattade, om ej af sina egna ledamöter och betjäning. Ett märkligt exempel härutinnan är det så kallade Patriotiska Sällskapet, som årligen utsätter frågor för 25 ducater, men icke får några svar, som ordentligen väljer Presidenter och Vice Presidenter, men icke är i contact med nästan någon människa, utom dem, som utan egen kostnad vilja belöna gammalt tjänstfolk. Så går det ofast med slutna sällskaper, ämnade till något företag, därvid endast allmän anda kan utträta något.

På denna tidning kan, för detta år, i Daldén & Co.'s bokläda, prenumereras med 3 Rd 16 sk. 6. co. I landsorterna blifver priset (inberäknade arfvoden till Postverket och afgift till Kronan) 5 Rd 40 sk.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Måndagen d. 4 Februarii.

Något om ett nytt slags samhälls-contract.

Filosoferne hafva mycket brytt sina hjärnor med naturen af statens sammansättning. Men har kommit öfverens att kalla sambandet mellan styrande och styrda ett contract, för att ådagalägga, huru heligt och oantastligt detta samband är, då ett contract aldrig kan ensidigt ingås eller brytas, utan båda contrahenternes gemensamma bifall. Detta contract är det, som herättigar en enda medlem i staten att med ett nej upväga millioners ja, då hans personliga rätt och egendom är i fråga. Endast contractet, d. v. s. lagen, har magt däröfver; men millionernas vilja för tillfället kan icke tvinga hans vilja.

Men sträcker man denna den enskildes rätt därhän, att hans ensama vilja skulle motväga alla de andras vilja, äfven i fråga om det allmänna, om contracts avslutande, som skall gälla för en framtid, då sätter man en bom mot all lagstiftning. Detta var det stora felet i Polen, där ett enda veto gjorde hela lagstiftningens beslut om intet. En annan sak är det med en monarks veto, där det finnes; ty där innefattar contractet just, att detta veto skall finnas, för att trygga contractet.

Hvarjehanda andra contracter finnas, som icke kunna kallas samhälls-contracter, utan contracter med samhället, t. ex. roteringen i Sverige, af staten garanterade bankers skuldsedlar o. m. s., i hvilka dock lagstiftningen, d. v. s. den ena contrahenten, understundom företager sig att göra ingrepp.

Allt detta är allmänt känt. Men mindre bekant är en upläckt i statsläran, nyligen gjord i Göteborg af ett lärdt samsund, bestående af stadens handverkare. Desse, som tillvita alla andra en grof okunnighet, hafva, efter ett djupt filosofiskt forskande, funnit, det staten ingått ett contract med handverkarna, och att detta contract är skräförfattningarne. Således, då jag beställer hos min Skomakare ett par stöflar, gör jag ingen ting annat än uplifvar, i det enskilda fallet, ett stort evigt contract, som blifvit slutet mellan mina förfäder och forntidens alla skomakare. Han föreställer, vid den högtidliga acten, hela skomakare-

ståndet, allt ifrån Kung Orres tid, och jag hela det stöfvelslitande. Det evigt gamla och evigt förnyade förbundet föreställer ett slags sakrament (för att bruka de stora moderna filosofernes ord om samhälls-contract). Stöflorne föreställa den abstracta idén af stöflar och äro det synliga i sakramentet; det osynliga utgöres af det med syl, beck och piunar oötskiljeligt sammanhäftade förbundet mellan staten och skomakare-väsendet.

Detta allt låter såsom skämt; är kanske också ett skämt; men ett skämt helt otvunget föranledt af en liten bok, under titel: Magistratens i Göteborg utlåtande, och vederbörande Handtverks-embetens derstädes Förklaringar, i anledning af väckt fråga om ändring i vissa delar af hittills gällande Handels- och Skrå-ordningar; på Handtverks-mästarnes bekostnad tryckte i Göteborg år 1821. Anledningen till detta utlåtande och dessa förklaringar är den af R. H. S. Justitiæ Ombudsman gjorda underdåniga hemställan, som redan är känd genom de i Stockholm däröfver afgifna yttranden och förklaringar. Denna hemställan har blifvit communicerad äfven Göteborgs Magistrat och handverkare.

Det vore öfverflödigt att anföra något emot de satsar, Magistraten och handverkarna yttrat; dessa satsers halt är nog ofta visad. Men skriften är märkvärdig för dess gränslösa bitterhet och de utfall, däri vägas mot Justitiæ-Ombudsmannen, mot alla näringsfrihetens vänner och mot rikets köpmän.

Pag. 9 af Handtverkarnes förklaring (ty hvarje piece i den lilla boken har särskild paginering) heter det, att de fleste af 1809 och 1812 års Ständer endast ägde "ytliga insigter i hvad som angick handtverkerierna". Pag. 11, samma piece, heter det: "men det är allmänt känt, att åtminstone en stor del af det, som i våra handlandes bodar försäljes, är antingen från utrikes ort icke öndrägad eller af Fuskare tillverkad gods, och därför antingen med ingen, eller ock med falsk stämpel försedt." Pag. 12 upgifves, att det gods, Skål-Westgötharne kringföra, är till minsta delen inhemske tillverkningar, utan till större delen utländskt öfverflöd (det är dock erkänt, att utländska varors kringförande egentligen härrör af bor-

garne i de i Skäl-Westgöthe-orten belägna städer); att de handlande Skäl-Westgötharne blifvit fattiga, under det deras grannar förkofrat sig (hvilket nemligen lærer förhålla sig tvärtom); att desse landstrykare, genom allehanda konster, så godt som påtrugat allmogen sina varor; "att Gårdfari-handlanderne sjelfve, genom vanan att, medelst "lurendrägeri, öfvertråda en del lagar, fått förakt "för alla, så att deras ordhållighet och opålitligheten af deras Eder blifvit ett ordspråk."

Skomakarne, hvilkas särskilda förklaring är tryckt, filosofera öfver ämnet efter den vanliga slerdrianen och eftergifva ingen af sina föregångare, i fråga om otidighet mot JustitiæOmbudsmannen och alla, som ej tänka lika med dem. De säga sig icke kunna "frikänna H.rr JustitiæOmbudsmannen från den rättvisa förebråelsen att hafva obetänkt framställt, hvad han icke förstått." Skomakarne, som vanligen äro så ömtålige om sin heder, i fall man säger dem, att de göra dåliga skor och sälja dem dyrt, hafva här icke obetänkt framställt, hvad de bordt förstå vara en otidighet. Då de (pag. 19) säga, att JustitiæOmbudsmannens framställning "röjer lika litet mogen öfverläggning, som allt det öfriga, och är, lindrigast sagdt, enfaldig," torde de, lindrigast sagdt, kunna anseas för fuskare i konsten att tänka och att med anständighet framlägga sina tankar. Götheborgs skomakare hedra med namnet Fanatism sträfvan det mot skräväsendet (pag. 25).

För märkvärdighetens skull bör man anföra några bland Skomakarnes satsar, hvilka verkligen gå så långt i löjlighet, som ske kan. Militären, säga de, är ett skrä, där hvar och en väl äger gå in; men endast den, som därtill är skicklig, blifver antagen, och icke fler än behovet kräfver. För Prester och Embetsmän försvaras ärligen lärdomsproffen. Er go böra handverkare undergå prof. — Samhällslagarne, säga de på ett annat ställe, måste åtaga sig förmynderskap öfver ynglingar, så att de icke gå från sina fäders lägre yrke till högre, dit ärelystnaden kallar dem. — De handlandes fördel af handtverkeriernas förfall inom riket, heter det vidare, är så gifven, att de länge på allt sätt sökt undergräfvat dem. Många patrioter finnas väl bland köpmännen; men "några få hafva upgjort planen, och de öfrige följa med, utan att känna den".

Försvaren Eder, H.rr Köpmän! Tillvitelsen är tämligen hård, och Götheborgs Skomakare måste väl, om J strängt besporjen dem, komma fram med exempel och bevis, till styrka för deras anklagelse; äfven som de måste kunna bevisa hvad de sagt, att "Handtverksborgarne, ehuru utgörande plurali-

iteten af Borgareståndet och äfven dragande största tungan af Borgerskapets utskylder, likväl sällan vid Riksdagar hafva någon, som bevakar deras rätt och det allmännas därpå beroende väl." Om Götheborgs Skomakare härmed mena skräprivilegiernas försvarande, hafva de orätt att så yttra sig; ty desse hafva med mycken öfver blifvit vid alla Riksdagar försvarade af Borgareståndet.

Slutligen torde det, för kändömm af handelens och Götheborgs historia i sednars åren, vara intressant att se, huru nämnde stads Magistrat framställer förhållandet under och efter den så kallade brillanta conjuncturen. Under denna conjunctur, säger Magistraten, "då Götheborgs handlande voro factorer för nästan hela continentens behof af colonie- och Engelska manufactur-varor, då, i anledning deraf, staden öfversvämmades af sjöfarande och utländska handels-expediter, och under hvilken tid dessutom staden, efter den samma öfvergångne eldsvådor, nästan helt och hållet å nyo upbyggdes, fanns ingen handelsgren och nästan intet handverk, som kunde förses med så många idkare, att ju icke flere kunnat därvid syselsättas och hafva deras utkomst, symmerligast som en öfverflödig pennfugettillgång gjorde, att allting utan invändning öfver höfvan betalades, men sedan den tillfälliga, i så hög grad riktande transitohandeln uphövde med allmänna freden, hvaraf sjöfartens afstagnande och nästan alla främmande handels-expediters försvinnande varit en följd, och då flere af Götheborgs forde näringsgrenar med sillisket och Ostindiska handeln gått förbrade, samt dertill kommit Discotverken indragning, hvarigenom icke allenast källan till nya rörelse-capitaler blifvit tillstoppad, utan äfven större delen af de redan i omlopp varande i afbetalningar på Discotkskulder dragits från orten, hafva så väl handeln som handtverkerierne och andre näringar så aftagit, att de icke kunna syselsätta eller föda hälften af dess under de förflutne åren antagne idkare, och följden häraf har varit en nästan allmän banqueroute. Icke desto mindre, och oakadt en stor del af Götheborgs förra handlander och handtverksmästare skulle skatta sig lycklige, om de, såsom handels-betjenter eller gesäller kunde vinna syslosättning och blott en ringa förtjänst, saknas likväl icke af stadens unge och oerfarne handelsbetjenter och gesäller dem, som äro färdige att genast börja egen rörelse. Likväl måste man medgifva, att om conjuncturen störta många, har kanske deras antal varit föga mindre, som genom ordentlighet i sitt yrke och felaktig hushållning sjelfve vållat deras undergång; men orsaken härtill har varit, att de blifvit sine egue; innan de rätt förstått

deras yrke, eller hunnit till stadgans och erfarenhetens ålder."

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Österreichische Beobachter meddelar nyheter från Constantinopel af d. 29 Dec., enligt hvilka allt där var lugnt och underhandlingarne fortgingo. Denna uppgift är dock både obestämd och oförenlig med andra, hvaribland man kan anföra den, att de depecher, som Engelska regeringen d. 14 Jan. fick från Lord Strangford, låra vara mindre tillfredsställande. Af Ryska arméens ställning och rörelser kan man ej eller slutet till något fredligt. Enligt bref från Czernowicz, af d. 1 Jan., hade hela arméen närmat sig Pruth och Wittgensteins högkvarter var verkligen förlagdt till Kischeneu. Trossen hade däremot gått tillbaka. Man väntade viktiga händelser inom loppet af Januarii månad. Turkarne å sid sida tycktes finna, att de i Moldau och Walachiet icke hafva någon plats, som kan försvaras; hvarföre de också fört sitt grofva artilleri och sin ofantliga tross tillbaka till Donau-fästningarna, hvilka äro i det bästa försvarsstånd. Den öfriga arméen skall, i händelse af ett Ryskt inbrott, concentrera sig vid Donau. Detta ger dem desutom ett sken af fredliga tänkesätt. Naturligtvis äro de rykten, som af dessa rörelser vid båda arméerna föranledas, ganska olikartade. Det säges väl äfven, att Turkarne vidtaga försvarsanstalter i Jassy och Bueharest; men därmed synes icke vara allvar. — En annan berättelse från Moldauska gränsen af d. 28 Dec. säger, att Turkarne dagligen ökas i Moldau och att de på gränsen byggt sig jordhyttor samt här och där upkastat fältskan-sar. I Moldau är tillståndet bögst beklagligt: Turkarne upåta allt, hvad som finnes, och hungersnöd hotar invånarne. Lik betäcka vägarna och tjäna till näring åt roffglar och åt husdjur, som blifvit vil-da, eller att hafva förlorat sina ägare.

Enligt berättelse öfver Petersburg skall Porten redan hafva slutit fred med Perserna, och en hemlig artikel vid fredslutet bestämma för den Persiska Prinsen, som begynt kriget, 24,000 Pund Sterling för hans aftåg. — Österreich. Beobachter uppgifver bestämdt, att Porten fått depecher från Bagdad, enligt hvilka Perserne inställt fiendtligheterna och freden kan anses såsom slutet. Efter några fålänga försök mot fasta orter, som försvara Bagdad, hade Perserne gått in i underhandling. Prins Mohammed Ali Mirza hade sedermera insjuknat, så att han icke kunde underskrifva fredsinstru-

mentet; och det troddes till och med, att han var död.

I Wien är utspriddt det rykte, att Ali af Jannina ändtligen gått under; att hans fästning blifvit tagen med storm, och att han sjelf därvid stupat. — Amphiktyonerne på Morea skola beslutit, att de reguliera trupperne hädanefter få, ej blott underhåll och beklädnad in natura, utan äfven sold. Pältdäkare och kirurger, som alldeles felades, hafve ankommit från Frankrike. — Då Arta eröfrades, fingo de tre där commenderande Paschar behålla lifvet, med det vilkor, att Prevesa skulle före Jul öfverlemnas till Grekerna. Desse fingo i Arta ett byte af 40 kanoner och nära en million Piaster.

Franska Ambassadören, Marq. de Latour Maubourg, ankom till Constantinopel d. 26 Dec.

Spanien. Underrättelser från Madrid af d. 7 Jan. om aftonen och af d. 8 säga väl, att Konungen ändtligen förklarar sig för Ministrarnas förskedande, hvarpå de sjelfva redan länge yrkat; och att de äldsta divisions-cheferne skulle sköta affä-rerna, till dess nya Ministrar vore nämnda. Imedertid taltes om Abadia såsom blifvande Krigs-Bacea såsom Inrikes och Ballasteros såsom Financ-Minister. Om allt detta var dock ingen ting officiellt bekant, och somliga trodde, att vertan af en eller annan stor åtgärd afvaktades, innan förändringen skulle vidtagas. På direct och officiel väg känner man blott, att Statsrådet, vid ankomsten af elaka nyheter från Grenada och Murcia, församlat sig och åter ifrigt gjort Konungens föreställningar om Ministrarnas afsättning; och ett rykte var gängse, att H. M. ämuede hos Cortes föreslå, att Ministrar för denna gång måtte få tagas bland Stats-Råden; ett förslag, som strider mot constitutionen och således otvifvelaktigt komne att väcka häftiga debatter. I allmänhet var Konungens belägenhet ganska svår; ty ju längre det utdrages på tiden med upfyllande af folkets önskan, desto svårare blifver det att därigenom tillfredsställa de upretade sinnena, i synnerhet som förrådet på skickliga Minister-ämnen icke är stort. De förnämsta städer i Catalonien, jemte Murcia, hafva beslutit att icke lyda den nu varande Ministären; i Catalonien märktes till och med planer att, i fall Konungen inom 14 dagar icke upfyllt folkets önskan, förklara provinsen sjelfständig. Aldre tidningar omtala rykten, att Statsrådets beslut att så ifrigt råda till Ministrarnas afsättning blifvit styrkt af misstron till de södra regimenternes tänkesätt, och af uplysningar, dem en nyss från Cordova ankommen adress skall innehålla. Andre säga, att ett regi-

mente i Sevilla förklarar sig för Ministrarna, och att Velasco och Escovedo därför flytt till Isla de Leon.

Resningen i Navarra är så godt som slutad. De fleste antaga den af Gen. Banos erbjudna amnesti. Man har uppsnappat högst vigtiga papper, som lemna uplysning om Insurgenternas penningtillgångar. Dessa papper äro skickade till Madrid, men torde icke komma att allmängöras under nu varande omständigheter. I Arragonien har Gen. Alava, efter återställt lugn, åter intågat i Saragossa. Från alla håll inlöpa underrättelser, att resningen är dämpad, att de uproriska corpserne ej mer existera, att man ej visste, hvart anförarne tagit vägen, men att irreguliera band framtitla, där man ej väntat dem. De 400 Servile, som ville bryta ut fästningsfångarna i Girona, kringirra nu och hafva förgäfvets sökt att komma öfver gränsen. — Om Gen. Campoverde hade man inga underrättelser, men hoppades dock, att han inryckt i Sevilla. Gen. Moreno Daviz har i Cordova fått den honom tillsända förstärkning, men icke behöft göra bruk däraf. — I Barcelona hade folket väpnat sig, då den redan bekanta adressen beslöts och Xele Politico flydde till Madrid. En Öfverste Costa, som under smittan gjorde sig högst förtjent af staden; leder resningen. — I Pamplona fortfara utvandringarne och stridigheterna mellan folk och militär. Då ett compagni af dessa sednare nyss inryckte i staden under rop af: "leve Riego!", svarade folket: "åt h. . . med Riego! åt h. . . med militären!". Därpå begynte ett slagsmål, hvarvid flera personer blesserades.

Frankrike. Kamrarnas, i synnerhet de deputerades, debatter förete åter, i hela dess vidd, det gamla skådespelet af häftighet. Vid en öfverläggning om afskaffande af en gammal, af Conventet stiftad lag, talte Manuel och sade bland annat, att Conventets lagar blifva gällande, tills de formligen afskaffas, och att de ingalunda kunna anses afskaffade genom händelserna år 1814. Då upstod ett vildt skri på högra sidan: Jacobinerne hafva aldrig haft rättighet att stifta lagar. En annan ledamot ropade: "à bas Manuel!" Då reste sig de liberale i massa och fordrade, att Presidenten skulle anmana den uproriske roparen till ordning. Denne gaf sig dock icke till känna, och Manuel förklarade sig ej vidare begära någon rättvisa mot "den blodhunden". Sedan det någorlunda lyckats Presidenten att stilla sinnena, fattades beslut midt emot (det antiliberala) utskottets betänkande och nästan i enlighet med Manuels yrkande. Detta skedd genom centrens förening med venstra sidan; en

händelse, som den nu varande ministären några gånger redan med bedröfvelse sett.

Vid en annan discussion d. 11 Jan. talade B. Constant. "Nu på några dagar; sade han, visa sig, i vissa tidningar, artiklar, som påminna om 1793 års alla fador och skulle upreta passionerna hos ett folk, som mindre älskade ordning och allmänt lugn. Men Censuren, som låter dessa bitar inslyta, hindrar alla andra, ämnade att besvara dem med moderation. Jag gör nu blott en anmärkning till: all statsmagt utgår från Chartan (Väldsamt från högra sidan: "Nej, Konungen; nej, Ligitimiteten"). Ja, alla statsmagter äro legitima, allt sedan Chartan och genom henne. (Bullret tilltager), Jag tror, att de, som neka det, icke kunna göra Monarken en större skymf, än då de våga vederlägga Hans egen förklaring och påstå, det Hans magt icke hvilat på Chartan. Ve det land, som låte sin monarks magt hvila på något annat än constitutionen; ått sådant land kunde man med visshet förutspå anarki och alla dess plågor. (Åter knot från högra sidan, men starkare och längre). Åtminstone hvilat dock vår magt på Chartan. (Girardin: "all magt". Till höger: "nej, nej; det är hädelse"). Efter min öfvertygelse uphöra, så snart Chartan är öfverträd, i ögonblicket alla våra fullmagter och vi äga lika litet att stifta lagar, som hundrade, de första bästa, från gatan uphämtrade factionister. Chartan bör således vördas, för vår, för thronens, för allas skull." — Grefve de Marcellus: "Och jag protesterar, i Frankrikes namn, mot läror, enligt hvilka någon statsmagt härfluter från någon annan källa än Konungens magt. Jag har med mig hela det monarkiska ("och det religiösa", tillade en Ultra) Frankrikes tänkesätt, och alla de Fransmäns, som sätta legitimitetens heliga dogm framför all ting". — Lameth: "Krig är förklaradt mot Chartan, till det gamla styrelsesättets fördel. Understöden, om i viljen, Marcellus's sats; vi begära ej bättre, Frankrike skall åtminstone veta, på hvad punkt det står. Vi vilja också tydligt yttra oss; huru vi betrakta legitimiteten. ("Ah, ah"). Legitimitet kommer af lag. Likasom det finnas lagliga (legitimes) barn; så finnas legitima Konungar. Jag och mina vänner äro färdige att föravara denna legitimitet enligt hvilken kronan lagligen tillfaller den ena lagliga arfvingen efter den andra af Kungliga huset; men vi skola oafstöttligen bestrida den grundsatsen, som gör folket till Konungarnas egendom, en grundsats som i England är Majestäts-brott."

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 7 Februarii.

Supplement till Svensk Litteratur-Tidnings Öfversigt af Sveriges nu varande Dagblads litteratur.

Denna öfversigt är numera ändligen slutad. Blygsambeten förbjöd Litt. Tidningen att fälla något omdöme om sig sjelf. Vi skola söka att fylla luckan. Afsigten är dock icke att ingå i någon beskrifning eller betraktelse öfver Litt. Tidningens satsar och bemödanden, i vittert afseende. Nej, dess politik, sådan som den i nämnde öfversigt blifvit visad, skall blifva ämnet för en kort framställning.

Öfver allt framlyser förakt och hegabberi, då fråga är om constitutionalism, liberalism, publicistori, controll på embetsmän, stånd och skråns uphåfvande m. m. Litt. Tidningens hufvudsakligaste trosbekännelse i politiken är följande: Samhälls-inrättningen är väl ett contract, såsom de Liberale säga, men något vida mer, en religiös act, ett sakrament. Controll är ett nödvändigt ondt, hvarvid måtte måste iakttagas; ty hvar skulle annars kontrollen upphöra? Ephorerne voro i Sparta Konungarnas controllörer, men blefvo därigenom verkliga Konungar och Konungarne skuggor; ty den, i hvars hand den sista kontrollen är lagd, blifver den verkliga rådande. Så i Sverige mellan 1719 och 1772, då rådet var Konungens, och Ständerna rådets Ephorer. Majestätet, myndigheten i yttersta instans hvilat icke hos folket, såsom de Liberale påstå, utan hos Konungen och folket gemensamt. Man har, i sednare tider, från sjelfva thronerna hört, att Konungen är den förste medborgaren, lagens högste tjänare. Men Konungen är ett med lagen, ja han är mer än lagen; icke så att han däröfver är uphöjd (?), utan därigenom att han är Guds lefvande röst på jorden, kärlekens tolk; och kärleken är mer än lagen, i det att den är både lagen sjelf och något ännu högre." Konungen måste, såsom Konung, anses såsom helig, ofelbar; "hvarvid man dock noga måste afskilja hans personlighet, i hänsigt till hvilken Konungen ej är mera uphöjd öfver fel, än hvarje annan människa". I China bekänner monarken offentligen sin odughighet och skjuter alla fel

på sina ministrar; och Chineserne äro förtryckta i det fria England är Konungen inviolabel och ofelbar (det förra, ja, men det sednare? — man får icke vara allt för groft okunnig, då man politicerar, äfven om man icke gjort det till hufvudstudium). De Liberale anse Konungamagten blott för den förnämsta embetsmanna-sysslan, så att Konungen blott är verkställaren af folkets vilja. Den vördnad, man, enligt denna teori, är skyldig regenten, är ett torrt moralbud, icke en lefvande känsla, "sådan som den, hvilken ett barn bär till sin fader, sådan som den ännu lyckligtvis finnes i det nordiska folkets bröst." Liberalismen utestänger all egentlig kärlek; ty ett contract uppfyller må enbart af pligt och öfvertygelse om nytta. Fråga blir således icke om npossningar, icke om det rätta för dess egen skuld, icke om inre drift, som är kärlek och nödvändighet, utan efter genomletande och pröfning, om den eller den punkten står i contractet. Att göra mer voro en dårskap. Ej eller kan en sådan stat hoppas, att dess Konung, såsom Gustaf Adolf, gjuter sitt blod för dess ära och sällhet, "emedan, efter den mekaniska åsigten, lifvet är den högsta af fördelar, ingenting kan därför bjudas oss till ersättning; hvaraf följer, att denna punkt ej kan finnas i contractet". Liberalismen hvilat således på egoism, och de dygder, den framkallar, hafva sin rot i egoismen. All stat måste utgå från Gud, och dess högsta band vara kärlek och förtroende. Pligtbegreppet, hederskänslan kunna icke rädda oss. "Nej, lyckliga äro de tider och de samhällen att skatta, hvilka för stats-inrättningen ej ännu alldeles förlorat idén om ett familjeförbund, där, i barnens kärlek till fadren, känsla, öfvertygelse och begrepp försmälta till en enda lefvande samklang." Detta måste ersättas med ett konstmachineri, som skulle lyckas, om blott fysisk rörelse söktes; "men ännu äro inga lod, hjul och häfvare upfunna, som sätta själen i spänning." Liberalismen "lofvar oss inga andra frukter än dem, hvilka det nord-amerikanska frihetsträd:et redan burit: handel, rikedom, den högsta production af säd, ull, boskap, barn; men där känslan står förarmad, där snillet tolereras som en lux-artikel och på sin böjd väderas för den merkantila vigten af dess productioner, lagda på handelsvägen."

Samvetet är och förblifver den yttersta kontrollen, och fåfångt är att vilja införa en kedja af inspectioner, där i en oändlig cirkel den ena posten lurar på den andra, den ene vaktkuren är ett fiscalscontor öfver den andra, till dess att ändtligen ingen mer tror hvarannan, under det att ledsnaden, afsmaken måste tilltaga, i upstigande grad, hos hvarje embetsman, ju mer han på sin högre plats, känner sig omgifven af misstroendet. Ej blott embetsmännens personer böra skonas. Man är skyldig än större aktning åt platserna, "åt idéen af hvad de föreställa". Anfall får ske, då det är högst nödvändigt; men felan böra ej utropas på torgen. Embetsmännen äro värnlöse, ty deras värdighet tillåter dem ej att försvara sig. Opinionsen existerar ingenstades om ej i England. Mängden är viljölös och bestämmes oftast af ögonblicket, talenten, öfverlägsenheten. Tidningsskrifvarne, som utgifva sig för opinionens representanter, svara mot de gamla staternas talare. Detta är redan en Aristocrati. "Folket måste ledas — och hvarföre vill man därvid ensamt utesluta dem, som redan sitta vid rodet?" Om opinionen ock vore mängdens röst, är den därföre samhällets högsta lag? Regeringen bör väl lyssna till denna röst, i alla likgiltiga måt, ja i alla ödösa, där inga stora värden upkomma genom denna eftergifvenhet. "Men om det allmänna skriket fordrar en åtgärd, som sätter fäderneslandet i fara, om det befaller en orättvisa, en kränkning af någon endas rätt"; så bör det ej efterkommas, äfven om den allmänna önskan framställes i den mest lagliga form, t. ex. genom Rikens Ständer. "Därföre är det i vår constitution ett vist stadgande, att Konungen äger sig förbehållet att bevilja eller afslå en sådan proposition". (Hurudan proposition? — De publicister, mot hvilka Litt. Tidn. vänder sig, då detta säges, hafva alltid yrkat nödvändigheten af Konungens veto och, framför allt, däraf att frågor, som kunde leda till orättvisa, till kränkning af enskildas rätt, skola höra hvarken under regering, eller representation, eller folksskrik, utan under en oberoende domaremagt. Dessa publicisters liberalism tyckes Litt. Tidningen alldeles icke begripa, såsom ängre fram skall visas, vid skärskådande af nästan hvarje förebräelse, som nämnde tidning gör dem). Utan detta stadgande skulle regeringen nödgas deltaga i partiernas strider, "ytterlighetens kastningar, hvilket är så karakteristiskt för allt mångvälde" (och hvarföre de liberala icke vilja mångvälde), "äfvensom för våra Riksdagar". Litt. Tidningen "vet väl icke, om den motsatta meningen är liberalitetens"; men tror det följa af den grundsatsen, att "Konungen är utöf-

varen af folkets magt," hvilket Litt. Tidn. tror betyda detsamma, som att han är ett verktyg, som icke raisonnerar, utan blott är "stämpeln, som låter trycka sig på det redan färdiga decretet". Litt. Tidn. "hatar" despotismen och dess satellitregering, men påstår, att "den beredes, då statens angelägenheter skola afgöras på torget och då man genom ideligt kaustöpande gifver hvarje skoflickare lust att vara Ministerens censor". Ett visst censorat måste dock nu finnas, men det bör utövas af Adelen, "nemligen de uplystaste och ädlaste, som icke endast hemtat sin bildning från journaler och tidningar, de där blott kringsprida halfva idéer; hvilka åter blott till hälften af mängden förstås." Adeln skall vara ärtlig och äta sitt eget bröd.

Sådan är i korthet Litt. Tidningens politik, till stor del anseförd med hans egna ord. Att formligen söka vederlägga dessa satser vore mindre nödigt; de äro nog ofta vederlagda. Det är besynnerligt, att ett filosofiskt parti, som företrädesvis påstås vara historiskt, hemtat så liten erfarenhet ur historien. Nästan alla dess satser låta tämligen vackert. Man vill icke depotism, man vill icke satellit regering, man vill rättvisa, man vill finna den enda kontrollen i samvetet hos embetsmännen, man vill att Adel skall vara det ädlaste och uplystaste i staten (i hvilket fall också Adeln med all rätt bör utgöra censorer på regeringen); man vill många dylika vackra saker, och det är att förmoda, att man ärligt vill dem. Men huru kan man vara nog blind att tro på verkställigheten, då både all verdens historia och allt raisonnement visa, att embetsmän kunna finnas utan samvete, att ärftelig adel icke alltid är det ädlaste eller sjelfständigaste i staten, att den ofta just anser sig bestämmd att styra, hvaraf följer, att destyrande skola controllera de styrande? Huru kan man säga, att egoismen företrädesvis bor hos liberalismen? Historien lär således visa, att Aristocratiën (en regering utan anvan kontroll än Adeln) i grunden är sjelfförsakelse, ett afgjordt hat till all rikedom, all ståt och magt, alla företräden? Och, ännu mer, kan — hvilket ofta är frågadt — monarken ensam utgöra styrelsen? Kan den kärlek, det förtroende, som hvarje äkta liberal (d. v. s. hvarje äkta royalist) hyser till Hans vilja, Hans hjärta begäras för organerna af hans magt? Att orätt och oförstånd någon gång gå i svang, det måste sjelfva Litt. Tidningen medgifva. Han vill då, antingen att folket icke skall se sådant, utan hållas i mörker (hvilket tyckes följa af hatet mot publicisten), eller ock att det skall afräkna organernas skalkhet eller dumhet på kärleken och förtroendet

till monarken? Vi kunna åtminstone icke för möjligheten af denna kärleks, detta förtroendes bibehållande finna något enda verksamt medel, utom den oinskränkaste controll-rättighet och granskning öfver regeringsåtgärderna, d. v. s. organernas råd och uplysningar — ty vi kunna aldrig skilja oss ifrån den tanken, att monarken alltid vill det rätta och bästa, och att det orätta och onyttiga, som ändock sker, icke är att tillskrifva honom. Med denna lära kan ingen vara belätnare, än just monarken och hans sanna vänner. Att han, i sina handlingar såsom monark, är ofelbar, sådant predikar blott den, som, med eller utan afsigt, arbetar för den grofvaste despotism, d. v. s. strafflöshet för regeringens verktyg och det allmänna hatets vändande mot monarkens person. Lätt, Tidningen har uppsnappat en gammal grundsats för Engelska monarkien, hvilken han sedan brukar alldeles i motsatt mening, mot hvad den verkliga betyder. The king can do no wrong betyder att Konungen kan ej göra orätt, d. v. s. att den, som gör det orätta, icke är Konungen; ty det förståndiga Engelska folket låter icke inbilla sig, att något menskligt verk, således ej eller regeringsåtgärder, finnes, hvarvid ej fel kan läda. Och Engelmännerna vilja gärna begripa grundsatserna för sin styrelse. Deras tro är icke så stark, som deras oskrymda kärlek och förtroende till monarkens person. Just för att kunna bibehålla dessa, yrka de alldeles motsatsen mot hvad Lätt, Tidn tillviter dem: Hans person är helig, oantastelig, hans vilja alltid god; men de åtgärder, han såsom monark, genom sina verktyg, vidtager, äro icke heliga. — Hvad Kejsarn i China proclamerar, betyder ingen ting; en gränslös despotism hindrar verkan af de verkliga riktiga och goda grundsatserna.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Berättelserna om fredsverket äro så olika, att de nästan aldrig i högre grad varit det. Från England heter det, att längtan efter fred herskar hos vederbörande och att England och Österrike gjort Porten förslag om vänlig bemedling, i fall Ryssland icke skulle gå in på den i Portens svar på det Ryska ultimatum fordrade reciprocitet, att Ryska arméen drages från Pruth, så snart Turkarne utrymma Moldan och Walachiet. Detta bemedlingsförslag å Englands och Österrikes sida skall dock äfven angå ett verksamt skydd för Grekerna. För att förekomma verkan af den bit-

terhet, som Ryssland och Turkiet måste lysa mot hvarandra, skulle de begge åt fullmäktige öfverlemnade definitiva afgörandet af tvisten, så att ingen af dem kunde klandra compromissens beslut. Detta vore enda sättet för dem att draga sig ur spelet, utan att upoffra sin ära, enda sättet för Kejsar Alexander att afvända missnöje af sina undersåtare, hvilka önska krig med Turkarna. — Från Odessa talas om en Congress i Warschau (ett gammalt icke bekräftadt project) och berättas, att nyheterna från Petersburg låta fredligt. Kriget, heter det vidare, kan icke utbryta före April eller Maj, emedan Ryska arméerna ej förr äro färdiga; imidlertid hade nyss en betydlig artilleri-transport gått öfver Dniester. — Från Berlin berättas, att ett betydande handelshus i Constantinopel hade i Berlin inrättat ett nederlag af Turkiska fabriker, hvilket förebådade skräckdagar i Constantinopel, föranledda af Ryska krigsörklaringen, som, efter de nyaste bref från Petersburg, snart var att vänta.

Att kriget med Persien är slutadt, däruti instämma alla underrättelser. Engelska agenters bemödanden skola hufvudsakligen hafva bidragit till freden. Ali Mirza Karmanschah har, såsom bekant är, blifvit funnen död i sitt läger. Hans moder och manliga aikomma hafva äfven hastigt allidit i hans slott vid Schiras; allt detta icke utan misstänka om våldsam död. Man vet den oenighet, som herskade mellan denna Prins och hans fader, som utslutit honom från thronföljden. — Grekerne hafva blifvit mycket nedslagna af dessa underrättelser om Persiska krigets slut.

I Artilleri- och Marin-arsenalerna i Constantinopel arbetas ifrigt på utrustande af en flotta, som skall föra proviant och munition till fästningarna på Morea. — Grekerne äro åter i besittning af Athén och angripa citadellet ganska allvarsamt. — Paschan af Thessalonik har, efter Kassandras intagande, lyckats att i vänlighet öfverenskomma med invånarne på berget Athos (förvaringsstället för Grekiska kyrkans helgedomar och plantskolan för dess presterskap). Grekerne nedlägga vapen, och däremot får ingen beväpnad Turk beträda detta område. (Dessa nyheter äro ur Österreichische Beobachter). — Franska blad berätta, att en constituerande Congress för alla Greklands provinser ämnade att sammanträda i Kalamata, i första dagarna af året, och att en 3000 man stark corps af utländingar bildas på Morea, samt en annan i Etolien. — Arta kommer att blifva af stor vikt för Grekerna. 14000 man hafva kvarblifvit där, och staden synes ämnad till medelpunkt för förbundshärens operationer.

Petros Mauromichalis har, med 6000 Moreoter, gått öfver Isthmen in i Thessalien.

Det låter besynnerligt att höra talas om demagogische Umtriebe af Studenter i Constantino-pel; men något sådant har dock (enligt Österr. Beobachter) verkligen existerat. En mängd ynglingar undervisas vid Mosehée-skolorna där. Vid den mest ryktbara bland dessa skolor hade en för sin lärdom älskad lärare blifvit bortkörd, för frispråkighet i politiken. Då skäckade sig ynglingarue, till ett antal af några tusende och endast väpnade med koran och andra läroböcker, kring Muftis hus och fordrade sin lärares återkallande. De fingo hopp därom och skingrades af StorVizirens vakt.

Turkiska regeringen skall hafva hos de Christna Ministrarna besvärat sig, att i hela Europa tillåtes en hel hop personer att beväpnade gå till Grekernas hjälp. Svaret härpå skall hafva blifvit, att denna klagan är grundad blott i afseende på några stater, där regeringssättet ej tillåter att hindra dylika företag. -- I Marseille finnas värfvare för Turkisk räkning, hvilka dock ingen ting uträtta.

Spanien. Defärskaste, genom särskild lägenhet ankomna, nyheter gå till d. 13 Jan.; de directa till d. 17. — D. 7 biföll Konungen äntligen den afskeds-ansökan, som Felia (Inrikes-), Bardaxi (Utrikes-), Salvador (Krigs-) och Vallejo (t. f. Finance-Minister) sökt. Den förstnämndes portefeuille öfverlemnades provisoriskt åt Justitiæ-Ministern (Cano Manuel), den andres åt Ultramarinska Ministern (Pellegrin), den tredjes åt Sjö-Ministern (Escudero), den fjerdas åt D. Imaz (Finance-Minister före revolutionen). Cortes fingo därom d. 9 en Kunglig communication, däri H. M. förklarar sitt höga nöje med de afgångna Ministrarnas tjänster och constitutionella tänkesätt och betygar, att H. M. gifvit efter för deras uprepade böner blott i betraktande af de viktiga omständigheterna. (Sednare underrättelser säga dock, att Justitiæ-Ministern; för sjuklighets skull, nudanbedt sig Inrikes portefeullen, som blifvit sedan öfverlemnad åt Bureau-chefen D. Mar. Pinella). Dagen förut voro Cortes sysselsatta med inkomna adresser angående Ministrarna. M. de la Rosa anmärkte, att en från Barcelona inkommen icke kunde blifva öfverläggnings-ämne, emedan ertima Cortes ej äga sysselsätta sig med annat än Kungliga propositioner; hvarpå dock beslöts att taga till protocols alla de inkomna föreställningarna.

Statstidningen för d. 13 Jan. säger, att officiella underrättelser inlupit, enligt hvilka Sevilla återgått till lydnad mot regeringen och att de nya embetsmännen där (Xefe Politico, Albistu, och den i

Gen. Morenos ställe tillsatta Gen. Capitainen, D. Salvador Sebastian) blifvit inbjudna att resa till Sevilla. Man hoppades i Madrid, att Cadiz, Murcia, Cartagena m. fl. skall följa exemplet. I själva Barcelona, där upträderna varit så bullersamma och Cataloniens sjelfständighet blifvit högtidligen proclamerad, tyckes lugnet åter inträda. Affärsmännen hafva icke deltagit i bullrot; handelen begynner lifvas.

De nya Cortes begynna sina arbeten d. 15 dennes, hvarförinnan de nu varande ertima väl måste hafva slutat sin sammankomst. De arbeta på criminal-lagen. D. 4 Jan. beslöts, att prester lyda under verldslig domstol.

I Navarra synas väl insurgenterne icke hafva att vänta någon framgång, ty de blifva slagne, hvar de visa sig. Ladron har, endast med två anhängare, räddat sig, genom sin bästa snabbhet. Men utrotade äro de ännu icke; Spanska flyktingar komma hoptals till dem från Frankrike.

America. Spanska delen af Domingo har förklarar sig oafhångig af moderlandet. Ett skepp, som d. 7 Dec. lemnade ön d. 20 Jan. och ankom till Liverpool, medförde Spanska gouverneuren, jemte hans suite, in alles 30 personer. Revolutionen hade skett d. 30 Nov., utan blodsutgjutelse. De invånare, som förblefvo gamla ordningen tillgifna, flydde till Port au Prince och blefvo väl emottagna af Presidenten Boyer.

Det försäkras att provinsen Quito äfven förenar sig med Columbia. — I början af December höll sig Puerto Cabello ännu.

Columbias Congress har voterat tacksälselser åt Lord Holland, Abbe de Pradt, Hr Clay (f. d. Taleman i NordAmerikanska Congressen) Gen. Wilson m. fl. — Då Bolivar aflade eden såsom President i republiken (till hvilket embetes emottagande han blifvit nödgad, såsom bekant är), höll han ett ganska märkligt tal, däri han föreställde sin oskicklighet till civila värf och faran af sitt välde. "Detta svärd, sade han, är icke rättvisans vågskål; det är ofärdens andes ris, som himlen understundom tillåter att stiga ned till jorden, för att straffa tyranner och kalla verlden till fred. En man, sådan som jag, är en farlig medborgare i en republik, nära hotande för national-souvaraineteten. Jag önskar vara medborgare, för att vara fri, och föredrager medborgarens namn framför befriarens; det sednare härleder sig från kriget, det första från lagarna" &c.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Måndagen d. 11 Februarii.

Supplement till Svensk Litteratur-Tidnings Öfversigt af Sveriges nu varande Dagblads litteratur.

(Slut fr. N:o 82.)

Detta allt är för enkelt och klart, för att smaka dem, som icke vilja begripa, utan blott tro, som önska göra sakrament och mystik äfven af det, som lätt kan fattas af det sunda förnuftet. Vill man riktigt fermt, såsom Leopold säger; så räknar man icke för rof att förvända historiska facta — hvarpå vi hafva visat ett exempel och skola visa ännu fler.

Däribland är den monstruösa målningen af controllsystemet, sådant som Litt. Tidn. vill, att de liberale önska införa det. En censor tillsatt öfver den andre, en vaktkur lurande på den andre, till dess att ändligen ingen mer tror hvarannan — så skulle denna inrättning blifva, hvilken Litt. Tidn. vill påberda de Liberala. Följden skulle vara, att Ephorerne blefve de verkliga magtägande. Detta skall styrkas med exemplet af Sparta och af vår frihetstid.

Nästan vid hvarje steg måste man stöta på en orättvisa mot de liberale eller en okunnighet i ämnet, ja till den grad, att man verkligen yore frestad att tro Litt. Tidningens redaction aldrig hafva läst, hvad den criticerar. Någon gång har man sett ett slags litteratörer studera sig in i några föregångares system, lära af deras skrifter känna deras motståndare och sedan inbilla sig, att alla motståndare måste vara af samma tanka med dessa, likasom Riddaren af Maucha, hvilken läst om sina föregångare i riddarskapet, att de slagits med jättar. Han gjorde rätt, att han drog ut mot dem (så snart han nemligen var öfvertygad om deras tillvarelse och skadlighet); men han gjorde orätt, att han tog för jättar allt, hvad han såg, och slunda kom i handgemäng med väderqvarnar. Litt. Tidn. säger, sedan han framlagt sin teori: "Jag vet icke, om den motsatta meningen är liberalitetens". Likaså kunde man säga: Vi vete icke, om vår liknelse passar på Litt. Tidningens sätt att komma åt sina kunskaper och sina motståndare; men misstänkt ser det ut. Den publicist, mot hvilken han vän-

der sig, vid uppgörande af den besynnerliga målningen på controll-systemet, den just har ofta och högtidligen förklarad sig emot allt mekaniskt controll-väsende, har yrkat, att controllden måste vara en levande kraft hos ett uplyst folk, och ingalunda hos tillsatta uppsyningsmän, som, den ene öfver den andre, ur vakturer och fiscals-countor bevaka hvarandra (såsom Ephorerne i Sparta bevakade Koungarna). Att Rådet under frihetstiden skulle vara Ephorer öfver Koungarna, är en sats, som ej kunnat väntas af litteratörer par excellence. Rådet var det verkligen regerande, men alldeles icke uppsyningsman öfver regenten; sådant måste en skolgosse känna. Att Ständerne hade insceende öfver Rådet, det var felaktigt blott därigenom, att detta insceende sträckte sig ej endast till att granska och, vid befunnen brottslighet, anklags; att ingen oberoende domstol öfver rådet fans; att Ständerna sjelfva (den åtalande) blandade sig i att döma och att ändra domar och åtgärder; att de af och tillsatte Råd; att Ständernas röst icke var folkets röst; att de drefvo sitt spel i mörker och sorgfälligt skrinlade sina handlingar; att, med ett ord, de voro en aristokrati, likaväl som Rådet, men blott i en högre instance, och att både Koung och folk voro likasom främlingar i landets angelägenheter. Af alla dessa fel, hvilka rakt strida mot de liberalas system, härledde sig det onda, men ingalunda därifrån att en controll på regeringen fans.

Att för mycket härklyfva öfver den frågan, hvar Majestätet hvilat, torde icke löna mödan. Att majestätet ursprungligen är folkets, har man väl svårt att neka så vida man icke vill förklara alla regiments-förändringar, alla nya dynastiers upättigande, allt nytt constituerande af staten för brott mot Guds lag. Ett folk utan monark kan man tänka sig, men icke en monark utan folk. Då folket constituerar sig, då det upsätter en monark öfver sig, utöfvar det hela sitt majestät och öfverlemnar det åt honom till utöfsning, just genom constituerings-acten. Men genom detta öfverlemnande afkläder det sig dock icke sitt majestät, utan uppträder understundom såsom sjelf utöfvare därpå, gemensamt med monarken. Men härmed tyckes icke Litt. Tidn. vara nöjd; han vill tillägga Mon-

arken ett eget ursprungligt majestät, som icke utgått från folket. Denna lära, hvars missbrukande födt så många orimliga och fördärliga satser, i fråga om legitimiteten, är i England förklarad för Majestätsbrott. Och hon bör vara det, så vida tanke och forskning någonsin böra straffas; ty hon leder rakt till förstöring af allt lagligt sambälle. Monarkens majestät är verkligt majestät, d. v. s. en helig, oantastelig värdighet; men det existerar genom lagarna och härleder sig från det majestät, som fans, innan Konungar funnos. De liberale, vi känna, tyckas just icke vilja göra Konungen till den förste embetsmannen; och den publicist, mot hvilken Litt. Tidn. vänder sig, då han yttrar de i fråga varande satserna mot liberalismen, har högtidligen ogillat det af en, för liberalism icke anklagad, Konung fällda yttrande om sig sjelf, att han vore den förste medborgaren; och medborgare måste man väl vara, för att kunna vara embetsman. Åter ett bevis, huru väl Litt. Tidn. känner dem, mot hvilka han strider.

Efter det system, de liberale drifva, äro kärleken och vördnaden för regenten visserligen grundade på förnuftsraisonnement, såsom Litt. Tidn. säger; ty det är godt att begripa, hvarföre man älskar och vördar någon. Men att dessa känslor äro kalla, icke lefvande, tyckes icke däraf följa; ty det är svårt att inse, att man icke kan med värma och lif älska någon, i fall man begriper, hvarföre man älskar honom. Att älska eller hata, utan att veta hvarföre, stöter på vidskeplighet. Den barnsliga kärleken är en skön naturens inrättning; men att något af tacksamhet, vana o. s. v. däri ingår, har man anledning att tro, däraf att fosterbarn ofta med lika ömhet fästa sig vid sina fosterföräldrar som om de vore kötsliga föräldrar. Icke är kärleken till monarken ören, därför att undersåten begriper, huru välgörande och skyddande för hans fri- och rättigheter Konungamagten är, eller att denna magts utöfning står under lagarna, ehuru monarkens person är uphöjd öfver dem.

Och skall detta lagarnas välde göra monarken ledsen vid sin höga bestämelse, beröfva honom hans kärlek för land och folk? Och skall en Konung, som ser sin magts organer underkastade ett folks granskning, sätta mindre ära i att uppföra sig för detta folk, än om uppsigten öfver regeringsåtgärder tillhör blott Adelen? Skall han icke kunna vara hjälte och ädel, därför att statsinrättningen hvilat på ett contract, d. v. s. ett erkännande af ömsesidiga rättigheter och en ömsesidig förbindelse att respectera dem? Vi kunna ej begripa allt detta, vi kunna ej inse skälen därtill,

mera än vi inse skälen, hvarföre en far skulle mindre kärleksfullt vårda sitt barn, därför att lagen ålägger honom det, eller barnet mindre kärleksfullt lyda honom, därför att lagen så bjuder.

Denna jemnförelse är gjord, blott för att visa, det ett contract ingalunda utesluter kärlek och förtroende, såsom Litt. Tidn. påstår; men icke för att på något sätt understödja hans sats, att kärleken i politiskt afseende är af samma natur med kärleken mellan barn och föräldrar. Medborgarne äro icke barn, icke omyndiga; de äro män, och ofta män af förstånd och redlighet, till samma grad som deras styresmän. De behöfva ej förmyndare; de behöfva blott sina rättigheter skyddade mot våld. Och då detta är vunnet — och vunnet genom ett contract, ehuru illa ordet ock måskärta i Litt. Tidningens öron — kan man befria sig från mödan att behandla dem såsom barn. Det behöf, människan känner af samhälle, af förening med likar, till gemensam glädje, gemensam hjälp, gemensamt försvar, kan fyllas utan hennes förnedrande till barn. Hon kan, såsom sjelfständig man och utan upoffring af sitt stora värde, älska, ja med lifvets upoffring försvara ett fädernesland och en regent, hvars ära och fördel hon inser vara så innerligt förenade med fäderneslandets.

Detta begrepp om sjelfständighet, förenadt med undergifvenhet under lagen och under den öfverhet, lagen tillsatt, denna öfvertygelse om rättigheter, för hvilkas kränkning lagen alltid kan kräfva hämnd, denna frihet att bevaka förvaltningen af sina egna angelägenheter, göra visserligen icke staten till ett dödt konst-maskineri, och "Liberalismens nuvarande trånge begrepp" torde verkligen kunna lofva några andra frukter än handel, rikedom, säd, ull, boskap, barn, hvilka frukter imedertid till en början icke äro att förakta, alldenstund historien visar, att folk, som varit usla i ekonomiskt hänseende och lidit brist på lifvets behof och bekvämligheter, icke höjt sig till någon sjelfständighet, någon känsla af sitt värde, utan sjunkit ned i lifegenskap och råhet, och blifvit rof för aristokrati och hierarki. Luxen, vekligheten, äro samhällets fördärf; men de åtfölja aristocratien, och icke en jemnt fördelad välmåga. Att Nordamerikanerne arbetat på denna, torde icke förtjäna förbräelse. Hade de begynt att odla vitterhet och konster innan de odlade livete, så hade de åter fallit under England. Men en tid kommer, då även skönhets-sinnet vaknar hos dem. Huru många stater frambragt beundransvärda saker i vetenskap och konst, och huru få despotiska stater hava något att däruti framvisa, behöfde man icke säga

litteratörer. Att ett par af de sköna konsterna florerat under aristokrati och under katolsk hierarki, bevisar på sin höjd, att dessa icke förstöra allt; men det bevisar också icke, att snillet är en öfverflöds- och handels-vara, en "tolererad lux-artikel," öfver allt där aristokrati och hierarki ej finnas.

Slutligen, för att förbigå allt annat, vilja vi blott, för att komplettera samlingen af Litt. Tidningens orättvisor mot sina motståndare, göra läsaren upmärksam därpå, att dessa alla förebråelser om mekanism i statsläran, om lifvets företrädare för alla fördelar, om orimligheten däraf, att någon, där liberalismens contract råder, upoffrar sig för statens ära och fördel, om kalla förnufts-raisonnementer, om snillets öfverflödighet, om ekonomiska och merkantila fördelars företrädare framför allt annat m. m. äro riktade mot den publicist, som recenserade Blicken på Wasa-Konungarnas regentvärde och som alltid yttrat sig i samma anda, då han sett mekanism och kall kroppslig beräkning råda.

Huru väl Litt. Tidn. förstår, hvad en constitutionel monarki vill säga, ses af det yttrandet, att "en opposition är nyttig, ja nödvändig, i en stat, som hvilat på republikanska grunder." I en republik är opposition det samma som en faction, riktad mot det högsta i staten, och kan således icke existera utan fara för statens säkerhet. Det är endast den äkta (d. v. s. constitutionella) monarkien, som tål och har nytta af en opposition; ty där finnes någon ting högre än alla partier, en medelpunkt, som alla kunna vörda, ehuru skilda de än äro i tänkesätt, med ett ord, en Monark, som kan återställa jernvigten med ett penndrag. Om regeringen i en republik förlorat allmänna förtroendet, d. v. s. om oppositionen blifver pluralitet, så strälfvar ändock regeringen att bibehålla sig genom den väpnade styrkan och alla andra medel, hon kan disponera. Antingen oppositionen segrar eller besegras, sker det genom våld och i bördes krig. I republiker är opposition således alltid ett frö till inre skakningar och följaktligen farlig. Endast i monarkien kan den existera och vara nyttig. Detta synes vara lätt fattligt. Men mängden synes envisas att aldrig vilja begripa liberaliteten och att ause den svftande till republik, hvaremot den strider mer än något annat politiskt system.

Hvad begrepp Litt. Tidn. annars hyser om opposition, synes däraf, att han under Anmärkaren för oppositionsblad och af hans ofta återskänkta existens drager så granna slutsatser.

Litt. Tidningen har lofvat att en gång vid-

lyftigt väderlägga liberalismens läror. Mätte denna afhandling snart utkomma, så att världen får se, hvars andas barn Litt. Tidn. är. Af hvad han hittills sagt kan man icke få fullständigt begrepp därom; och att construera ett system af de spridda satserna kunde leda till orättvisa,

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Inga nyheter, som äga något intresse eller någon vissbet. Hvad man från Augsburg, Frankfurt, London o. s. v. berättar om sannolikheten af krig eller fred, torde knappast betyda mer, än att man spekulerar på fonderna. Det enda säkra synes vara, att underhandlingarne gå långsamt, dels i anledning af de underhandlandes olika intressen och uträkningar, dels i anseende till afstånden mellan hofven och den däraf kommande nödvändighet att skicka en sådan mängd courierer, hvilka behöfva lång tid på vägen. De fem stora magterne skola (enligt en underrättelse ifrån Strasburg) hafva öfverenskommit att gemensamt förklara krig mot Turkiet, i fall det Ryska ultimatum ej antoges. Detta har dock, såsom bekant är, skett på sådant sätt, att ultimatum icke är alldeles förkastadt. Detta uppskof behöfdes, för att bringa tillrätta förhållandet mellan England och Österrike.

D. 4 Jan. hade Wittgensteins högkvarter ännu icke inträffat i Kischenew. Vägarna äro bottenlösa, och detta skall hafva tvungit artilleriet att göra halt. Turkarne stå kvar i Jassy, anlägga där magasiner och förskans sig vid Pruth. Österr. Beobachter säger, för d. 22 Jan., att Turkiska styrkan i Moldau och Walachiet numera ej utgör mer än 3000 man, och att inga rörelser märkas bland Ryska trupperna i Bessarabien.

Omer Wrioni, som commenderade i Athen, samt commendanten i Thebe hafva capitulerat och gått fritt af till Chorschids armée, som ligger i Janina. Nästan hela Grekland är således i Grekernas händer. Omer har ej bränt Athen, därför blott gubbar, qvinnor och barn flyktat till öarna. — Att Ali gått under, vill icke bekräfta sig. Tvärtom berättas, att han återtagit de af Chorschid redan intagna fasta punkter utanför fästningen och för lång tid provianterat sig, hvarpå Chorschid till och med skall halva öfvergifvit Janina. Äfven säges, att flera munitions- och artilleri-transporter, som voro på vägen till Chorschid, blifvit i Thessalien bortsnappade af Grekiska ströfpartier,

— Från Venedig berättas, af ganska nytt datum, att Ali sprängt i luften fästningarna Litharitza och la Gullia, dem Chorschid intagit.

De Albaneser, som genom sitt affall, beredde Kassandras olycka, skola nu åter hafva förenat sig med de undslupna Grekerna och hota att åter instänga staden. De sägas hafva bildat guerillor och slå Turkarna, hvar de träffa dem. De hafva upsnappat ett bref från Paschan, där i han anropar Sultan om en 4 a 5000 mans förstärkning. — Paschan i Thessalonik skall hafva frigifvit alla de häktade Grekerna, och handeln begynna lifvas. — Munkarne på berget Athos hafva köpt sig från Turkarnas besök, med 400,000 Piaster, dem Kapidgi Baschi genast lät fördela mellan sina roflyktiga skaror. Asiaterne aflägsna sig och gå dels till Serviska gränsen, dels till Thessalien. — I Constantinopel vägra flera Janitscharer envist att gå till Morea.

Paschan af Egypten, förtörnad öfver Grekernas kaperier mot hans handelsfartyg, skall göra rustningar, för att bistå Turkarna på Candia. För att afvända detta, hafva Hydrioterne i hemlighet sändt en beskickning till honom.

Samierne hafva åter gjort landgång på Mindre Asiens kust och återkommit till Samos med rikt byte. Till ett antal af 400 landstego de i Scala nuova och tråfde ungefär lika många Turkar, som, vid sin flykt, ville antända kruthuset.

Spanien. Sevilla och Cadiz hafva underkastat sig, och de utsedda nya styresmännen i dessa städer äro emottagna. Gen. Sabastian har d. 9 Jan. emottagit Gen. Capitaines-embetet i Sevilla, sedan hans, för ohörsamhet anklagade, företrädare Gen. Velasco gjort allt, hvad han kunnat, för att bilägga misshälligheterna. I Cadiz har Jauregui öfverlemnadt sitt embete åt Gen. Romarate. — I Sevilla visade sig väl något oroligt, vid nnderättelsen, att Velasco och Escovedo voro ställda under tilltal; men E. förmanade sjelf de oroliga på det allvarsammaste till stillbet. Äfven i Barcelona lära de oroliga upträderna vara slutade, emedan beslutet om Cataloniens sjelfständighet endast hvilade på det vilkor, att Konungen icke inom d. 15 Jan. afskedat Ministrarna. Commendanten (Porras) och Gen. Capitainen (Villacampa), som först bortrest, återkommo sedan, underskrefvo adressen och emottogos med enthusiasm. Några nya oroliga upträden hafva väl sedan ägt rum; men Riegos närvaro har ställt allt till rätta. Han har gjort ett besök i Barcelona, där blifvit med obeskriflig enthusiasm emottagen, men genom sin moderation och sina upmaningar till lugn och kraft vunnit äfven de

minst ifrigas bifall; ett bifall, som uprepas öfver hela Spanien. Det tros vara en plan att, vid de nya Cortes's öppnande, välja honom till första Presidenten.

Från Navarra komma flyktingar hoptals till Frankrike, sedan uproret är dämpadt. De Spanska flyktingarne, som ämnat sig från Frankrike hem, hafva återvändt, sedan de sett sin sak förlorad. Vid Ladrans och Baldas (de siste uprørs- chefernas) flykt öfver Franska gränsen, kommo de honom följande Spanska soldater i starkt gräl med Franska sundhets-cordonens trupper. Gen. Quesada, som rest från Paris, för att ställa sig i spitsen för uproret i Navarra, får vända om med oförrättade ärenden. — 600 man hafva blifvit skickade från Madrid mot en uprørs-chef, vid namn Mingo, f. d. Adjutant hos Abuelo. — I Madrid har varit något buller, föranlett af ett häst-regimente, som satt up och höll på att rymma ur staden. Men lugnet återställdes snart, och den orubblige Morillo (som aldrig visar sig, där ingen fara är), jemte Xefe Politico, Gen. S. Martin, veta att trygga det. Ett godt tecken på sinnesstämningen är, att de exalterade tidningarne allt jemnt förlora läsare, men endast de moderata, Universal och Espectador, äga publicitet.

America. Nu först kommer det att visa sig, hvilka fördelar Amerikas sjelfständighet skall tillföra handeln, Mexico har för utländska fartyg (dock med några företrädens förunnande åt de Spanska) öppnat sina hamnar Veracruz, Tampico och Alfarado på denna; Acapulco och S. Blas på andra sidan.

I slutet af September hade Spanjorerne ingen ting kvar i Chile, mer än Callao. Konungen af Portugal har, genom, sin minister hos Plata-republiken (Buenos Ayres, som redan länge varit af Portugisiska hofvet erkänd) låtit förkunna republiken Chile, det H. M. erkänner äfven dess sjelfständighet. "H. M., heter det, är öfvertygad om legitimiteten af hvarje regering, hvars tillvaro bevisas af det factum, att hon njuter lydnd af folket." — Gen. Artigas är som fänge i Buenos Ayres. — I Brasilien kan ännu ingen enighet i tänkesätten tillvägbringas.

D. 11 Oct. visste man i Curaçao, att de Spanska officerarne i Puerto Cabello öfvergåfvos af sitt folk, att en Columbisk corps var nära staden, och att en del af de Columbiska trupperne hemförlovades, sedan nämnde stad var den enda punkt, som ännu återstod att eröfra.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.